

Handleiding

Inzet van derden in de bouwwereld (ketenaansprakelijkheid / inlenersaansprakelijkheid / ZZP-ers / btw-verleggingsregeling)

Datum: maart 2014

Afdeling Fiscale Zaken/ Koninklijke BAM	Groep nv
Walter Zuidgeest	Tel: (030) 659 8610 Fax: (030) 659 8130 E-mail: w.zuidgeest@bamgroep.nl
Robert Kortman	Tel: (030) 659 8577 Fax: (030) 659 8130 E-mail: r.kortman@bamgroep.nl
Annemarie Bakker	Tel: (030) 659 7114 Fax: (030) 659 8130 E-mail: a.bakker@bamgroep.nl

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING

2. KETENAANSPRAKELIJKHEID / INLENERSAANSPRAKELIJKHEID

- 2.1 Inleiding
- 2.2 Ketenaansprakelijkheid
- 2.3 Inlenersaansprakelijkheid
- 2.4 Onderscheid inlening van personeel en aanneming van werk
- 2.5 Inlenersaansprakelijkheid bij inlening UTA-personeel
- 2.6 Inlenersaansprakelijkheid voor btw bij inhuur kantoorpersoneel
- 2.7 Uitzondering op keten- en inlenersaansprakelijkheid

3. DE AANSPRAKELIJKSTELLING

- 3.1 Volgorde van aansprakelijkstelling
- 3.2 Termijn van aansprakelijkstelling
- 3.3 Bewaren van documenten en gegevens

4. RISICOBEPERKENDE MAATREGELEN

- 4.1 Certificering onderaannemer/uitlener via Stichting Normering Arbeid
- 4.2 Verklaring van betalingsgedrag opvragen
- 4.3 De G-rekening
 - 4.3.1 Algemeen
 - 4.3.2 Voorwaarden voor vrijwaring voor stortingen op G-rekening
 - 4.3.3 SNA-gecertificeerde uitleners
 - 4.3.4 Aanvraag G-rekening
 - 4.3.5 G-rekening en ZZP-ers/DGA-s
 - 4.3.6 Onderaannemer zonder bouwpersoneel / doorleners / “payroll bedrijven”
 - 4.3.7 Depotservice
 - 4.3.8 Verplicht gebruik depotservice
- 4.4 Mandagenregisters
- 4.5 Identificatie / kopiëren van identiteitsbewijzen
- 4.6 Rechtstreekse stortingen
- 4.7 Kettingbeding opnemen

5. ZZP-ERS / ZELFSTANDIGEN EN VOF'S ZONDER PERSONEEL

- 5.1 Fiscale risico's bij ZZP-er/DGA
- 5.2 Contract
- 5.3 Verklaring Arbeidsrelatie (VAR)
- 5.4 ZZP-er/DGA en G-rekening
- 5.5 Inhuur ZZP-er/DGA door onderaannemer/uitlener
- 5.6 ZZP-er die andere ZZP-er(s) meeneemt / vervanger van ZZP-er
- 5.7 ZZP-er/DGA die werk verder uitbesteedt of personeel inleent
- 5.8 Bemiddelings- en detacheringsbureaus ZZP-ers/DGA-s
- 5.9 In een BV samenwerkende DGA-s met persoonlijke houdstervenootschappen

6. SPECIFIEKE SITUATIES

- 6.1 Overeenkomsten met zuster- en dochterbedrijven binnen de vpb-fiscale eenheid BAM
- 6.2 Collegiaal inlenen
- 6.3 Overeenkomsten met combinaties waar BAM in deelneemt
- 6.4 Inlenen van leerlingen/stagiaires
- 6.5 Registratieplicht voor uitleners

7. INLENING VAN BUITENLANDSE WERKNEMERS / INSCHAKELEN BUITENLANDSE ONDERAANNEMERS

- 7.1 Vrij verkeer van werknemers
- 7.2 Geen vrij verkeer van werknemers
- 7.3 Maatregelen bij inlening van buitenlandse werknemers
 - 7.3.1 Afdrachten
 - 7.3.2 Identiteitscontroles
- 7.4 Buitenlandse ZZP-ers
 - 7.4.1 Duitse werknemers en private verzekeringen
- 7.5 Inschakelen van buitenlandse onderaannemers

8. PRAKTIJKVOORBEELDEN

- 8.1 Verhuur van bemand materieel
- 8.2 Eigenbouwer of niet

9. BESLISSINGSSCHEMA'S

- 9.1 Beslissingsschema: toepassing Ketenaansprakelijkheid
- 9.2 Beslissingsschema: toepassing Inlenersaansprakelijkheid

10. BTW-VERLEGGINGSREGELING / ONDERAANNEMING EN UITLENING VAN PERSONEEL

- 10.1 Inleiding
- 10.2 Verhuur van bemand materieel
- 10.3 Buitenlandse onderaannemers en uitleners van personeel
- 10.4 Aansprakelijkheid / storting op G-rekening
- 10.5 Enkele overige risico's
- 10.6 Beslissingsschema: toepassing btw-verleggingsregeling bij aanneming van werk
- 10.7 Beslissingsschema: toepassing btw-verleggingsregeling bij uitlenen van personeel

11. BEGRIPPEN EN DEFINITIES

1. INLEIDING

Deze handleiding is een samenvatting van wetten en richtlijnen die geschreven zijn over de *ketenaansprakelijkheid*, de *inlenersaansprakelijkheid*, de inzet van *ZZP-ers/DGA-s* en de btw-verleggingsregeling. Dit betreft risico's voor:

- de *loonheffingen* (loonbelasting, premies volksverzekeringen, premies werknemersverzekeringen en inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet)
- de omzetbelasting (btw).

De regelgeving omtrent *ketenaansprakelijkheid* en *inlenersaansprakelijkheid* is in het verleden gecodificeerd via de Wet Ketenaansprakelijkheid. De afkorting van deze wet (*WKA*) is inmiddels zo ingeburgerd, dat deze met enige regelmaat in deze handleiding zal worden gebruikt. Hiermee wordt dan bedoeld op de huidige wet- en regelgeving omtrent de *ketenaansprakelijkheid* en *inlenersaansprakelijkheid* (bijvoorbeeld in de Invorderingswet 1990 en de Leidraad Invordering 2008).

Deze handleiding gaat in op de meest voorkomende situaties. Zo zijn vooral binnenlandse situaties beschreven en slechts enkele gevallen waar het buitenland (buitenlands personeel) bij betrokken is. Verder moet er rekening mee worden gehouden dat regelmatig wijzigingen in regelgeving plaatsvinden en nieuwe jurisprudentie wordt gewezen. In niet-beschreven of uitzonderingssituaties en in twijfelgevallen adviseren wij dan ook de afdeling Fiscale Zaken van Koninklijke BAM Groep nv te raadplegen.

Nadere informatie kunt u ook vinden op het vernieuwde *WKA*-portaal op BAM Plaza. Hier staan diverse nuttige documenten en handige links naar externe websites en er zijn ook veelgestelde vragen opgenomen. Ook kunt u desgewenst handboeken raadplegen, brochures of de website van de Belastingdienst of Bouwend Nederland.

Indien u een onderwerp van belang acht voor deze handleiding maar hierin niet aantreft, dan horen wij het graag. Ook voor vragen kunt u uiteraard contact opnemen met Fiscale Zaken.

Fiscale Zaken,
Maart 2014

2. KETENAANSPRAKELIJKHEID / INLENERSAANSPRAKELIJKHEID

2.1 Inleiding

Binnen de bouw zijn twee soorten aansprakelijkheid van belang: de *ketenaansprakelijkheid* en de *inlenersaansprakelijkheid*. Hieraan gerelateerd is de problematiek van de ZZP-er. Op deze laatste groep wordt in hoofdstuk 5 van deze handleiding ingegaan.

2.2 Ketenaansprakelijkheid

De voorschriften beogen de wetgever de mogelijkheid te bieden onbetaald gebleven *loonheffingen* te vorderen van organisaties die onderdeel uitmaken van de 'keten' van (hoofd)*aannemers* en (soms) opdrachtgevers. De bedoeling is dat het minder aantrekkelijk wordt voor de *aannemers* te werken met bijvoorbeeld zogenaamde koppelbazen, die de afdracht van *loonheffingen* ontduiken.

Er is sprake van (*onder*)*aanneming* als:

- de werkzaamheden in opdracht van de (hoofd)*aannemer* worden uitgevoerd en
- er zelfstandig wordt gewerkt zonder leiding van de (hoofd)*aannemer* en
- sprake is van een resultaatovereenkomst tussen de (hoofd)*aannemer* en de *onderaannemer*.

Iedere *aannemer* die *werk van stoffelijke aard* uitbesteedt aan de *onderaannemer* is aansprakelijk voor de *loonheffingen*¹ met betrekking tot het personeel dat door de *onderaannemer* is ingezet op het werk.

In de keten kunnen meerdere *aannemers* aansprakelijk zijn. De uiteindelijke opdrachtgever van het werk is in beginsel niet aansprakelijk, behalve als hij *eigenbouwer* is (zie par. 8.2 voor het begrip '*eigenbouwer*'). In dat geval wordt de opdrachtgever als *aannemer* aangemerkt.

Van aansprakelijkheid als gevolg van *onderaanneming* kan alleen sprake zijn als er *werk van 'stoffelijke aard'* is uitgevoerd. Bij twijfel of er al dan niet sprake is van *werk van stoffelijke aard* kan het verstandig zijn hier van uit te gaan.

2.3 Inlenersaansprakelijkheid

Van *inlening* van personeel is sprake als een *werknemer* door zijn werkgever ter beschikking wordt gesteld van een derde om onder diens leiding of toezicht werkzaam te zijn. De *werknemer* blijft formeel in dienst van de *uitlener*. Van *inlening* is ook sprake als bijvoorbeeld kantoorpersoneel wordt ingehuurd bij een uitzendbureau (zie ook par. 2.5). Het gaat niet alleen om het inhuren van arbeidskrachten van een uitzendbureau, maar ook van andere bedrijven (dus eventueel ook van *aannemers*). Kortom, in alle gevallen waarin extra menskracht ("handen") wordt ingehuurd kan worden gesproken van *inlening*.

Van *inlening* is dus sprake als:

- de werkzaamheden in opdracht van de *inlener* worden uitgevoerd en
- er wordt gewerkt onder leiding of toezicht van de *inlener*,
- met instandhouding van de formele dienstbetrekking tot de *uitlener*.

Onder 'leiding of toezicht' dient ook te worden verstaan het kunnen geven van aanwijzingen, opdrachten, instructies, etc. Of hier sprake van is, is vaak moeilijk vast te stellen. Er worden immers altijd bepaalde afspraken gemaakt tussen contractspartijen. Indien de afspraken op afgesproken resultaat zijn gericht (bijv. het plaatsen van wanden) in plaats van op arbeid (het inschakelen van

¹ Dit betreft: loonbelasting, premies volksverzekeringen, premies werknemersverzekeringen en inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet.

'extra handen' bij het werk), kan een gezagsverhouding ontbreken. De fiscus neemt in de praktijk echter snel aan dat sprake is van leiding of toezicht.

De *uitlener* is verplicht *loonheffingen* en in sommige gevallen ook btw (zie par. 2.6) af te dragen voor de *werknemer* die door hem is uitgeleend. De *inlener* is hoofdelijk aansprakelijk voor deze heffingen die de *uitlener* verschuldigd is in verband met de werkzaamheden van de door de *inlener* ingeleende *werknemer*.

2.4 Onderscheid inlening van personeel en aanneming van werk

Het onderscheid tussen *inlening* van personeel en *aanneming* van werk is in de praktijk vaak moeilijk te maken. Bij een aansprakelijkstelling gaat de fiscus dan ook vaak voor beide ankers liggen. Tussen beide aansprakelijkheidsgronden bestaan wel de volgende verschillen:

- Bij *aanneming* van werk bestaat er voor de *aannemer* geen aansprakelijkheid voor de btw van de *onderaannemer* (bij *inlening* dus wel, zie ook par. 2.6)
- Bij *inlening* van personeel dient de *uitlener* voor het openen van een *G-rekening* aan te tonen dat de werkzaamheden voor 90% bestaan uit het uitlenen van personeel (anders krijgt hij geen G-rekening).
- *Inlening* kan zich voordoen op alle terreinen (secretariaat, kantine, lassers, betonvlechters, opzichters, interim managers, debiteurenadministratie, ICT'ers, chauffeurs, etc., zie ook par. 2.5), terwijl bij *aanneming* van werk sprake moet zijn van een *werk van stoffelijke aard*, bijvoorbeeld (maar niet beperkt tot) een bouwwerk.
- Bij *aanneming* van werk bestaat er voor de opdrachtgever geen aansprakelijkheid (tenzij sprake is van een *eigenbouwer*), terwijl bij *inlening* de opdrachtgever (= *inlener*) per definitie aansprakelijk is (van belang indien BAM werk uitbesteed als opdrachtgever in plaats van *aannemer*).

2.5 Inlenersaansprakelijkheid bij inlening UTA-personeel

In de praktijk blijkt dat bij *inlening* van personeel soms alleen risicobeperkende maatregelen worden genomen door BAM als sprake is van een *werk van stoffelijke aard*. Echter ook als sprake is van ander personeel (bijvoorbeeld UTA-personeel) dat wordt ingehuurd kan de *inlener* (BAM) aansprakelijk worden gesteld voor *loonheffingen* en btw. Het gaat dus niet uitsluitend om personeel dat werkzaam is op de projecten.

2.6 Inlenersaansprakelijkheid voor btw bij inhuur kantoorpersoneel

Uitlenen van personeel valt onder de *btw-verleggingsregeling* (dus geen btw op de factuur) als de arbeidskracht ter beschikking wordt gesteld van de *inlener* (BAM) om werkzaam te zijn bij de uitvoering van een *werk van stoffelijke aard* dat betrekking heeft op een *onroerende zaak*. De btw die de *uitlener* verschuldigd is, wordt dan geheven van de *inlener* (BAM). Daarbij geldt wel dat de *dienstbetrekking* van de ter beschikking gestelde arbeidskracht tot zijn *inhoudingsplichtige* moet blijven bestaan.

Bij *inlening* van overige arbeidskrachten (bijvoorbeeld UTA-personeel) dient de *uitlener* wel btw op factuur in rekening te brengen. De *inlener* (BAM) is in dit geval hoofdelijk aansprakelijk voor de btw die de *uitlener* verschuldigd is richting fiscus (dit geldt overigens ook bij *doorlening* van personeel). Voor dit risico dienen derhalve ook risicobeperkende maatregelen te worden genomen. Zie ook hoofdstuk 10.

2.7 Uitzondering op keten- en inlenersaansprakelijkheid

In de volgende gevallen vindt er geen aansprakelijkstelling plaats.

a. Niet-verwijtbaarheid

Er is sprake van niet-*verwijtbaarheid* in geval van een onvoorziene algemeen geldende omstandigheid (plotseling verslechterde economische omstandigheden, uitzonderlijk slechte weersomstandigheden). Ook kan het zich voordoen dat plotseling betalingsonmacht ontstaat door een bijzondere gebeurtenis, zoals een niet voorzienbare, omvangrijke miscalculatie of door het faillissement van een belangrijke debiteur. De *inlener/aannemer* moet aantonen dat geen sprake is van *verwijtbaarheid*. Dit blijkt in de praktijk in voorkomende gevallen overigens niet of nauwelijks haalbaar te zijn. Er moet bij de (hoofd)*aannemer* en alle onderaannemers in de keten sprake zijn van niet-*verwijtbaarheid* om onder de aansprakelijkheid uit te kunnen komen. Zodra echter de niet-betaling kan worden verweten aan één *onderaannemer* in de keten, dan is elke *aannemer* boven de niet-betalende *onderaannemer* (of *uitlener*) in de keten aansprakelijk te stellen. Het is dus raadzaam om voldoende zicht op alle *onderaannemers* in de keten te hebben;

b. Grotendeels uitvoering in eigen bedrijf (ketenaansprakelijkheid)

De *onderaannemer* voert het werk dat hij heeft aangenomen, voor meer dan 50% van het benodigde aantal arbeidsuren uit in zijn eigen *bedrijf* (dit is: op de plaats waar zijn *onderneming* is gevestigd). Indien deze uitzondering niet van toepassing is, bestaat het aansprakelijkheidsrisico voor de *loonheffingen* ten aanzien van alle uren die toerekenbaar zijn aan de opdracht, dus ook ten aanzien van de arbeidsuren die de *onderaannemer* in zijn eigen bedrijf voor de opdracht verricht.

c. Arbeid ondergeschikt aan overeenkomst van koop en verkoop bestaande zaak

Twee partijen sluiten een overeenkomst van koop en verkoop van een bestaande zaak. Zij spreken af dat de verkopende partij als *onderaannemer* een werk zal uitvoeren dat samenhangt met die verkoop. Het werk aan die zaak, bijvoorbeeld de installatie, is echter van ondergeschikte betekenis (gemeten in de kosten van de arbeid ten opzichte van de totale opdrachtsom). Een specifiek percentage is hier niet aan te koppelen. In de rechtspraak is 23% arbeid al eens van niet ondergeschikte betekenis geacht, terwijl in een andere zaak 9% arbeid wel van ondergeschikte betekenis was. Het is raadzaam om vanaf 10% arbeid er vanuit te gaan dat deze uitzondering niet van toepassing is.

Voorbeeld: er worden deuren gekocht, waarbij de verkoper de deuren ook zal plaatsen en afhangen. De deuren kosten € 190.000 en het plaatsen/ afhangen kost € 10.000, zodat de totale factuur € 200.000 bedraagt. De arbeid bedraagt 5% van de factuursom en is in dat geval onderschikt aan de koop en verkoop van een bestaande zaak.

3. DE AANSPRAKELIJKSTELLING

3.1 Volgorde van aansprakelijkstelling

De Belastingdienst zal de *aannemer/inlener* pas aansprakelijk stellen als de *onderaannemer/uitlener* zijn *loonheffingen* en btw niet afdraagt. De volgorde die de Belastingdienst hanteert is als volgt.

Uitgangspunt is dat de *aannemer/inlener* die het contract heeft gesloten met de *onderaannemer/uitlener* als eerste aansprakelijk wordt gesteld. Dit uitgangspunt kan worden doorbroken als:

- er door één of meer *aannemers/inleners* onzorgvuldig is gehandeld;
- bij het volgen van de normale volgorde de schuld onbetaald zou blijven. In dat geval kunnen alle *aannemers/inleners* in de keten (desnoods tegelijkertijd) aansprakelijk worden gesteld.

Indien een *onderaannemer/inlener* in de keten personeel in- of doorleent en vervolgens op grond van de *inlenersaansprakelijkheid* wordt aangesproken door de Belastingdienst, dan zijn de *aannemers/inleners* boven hem in de keten hoofdelijk aansprakelijk voor de onbetaald gebleven

inlenersaansprakelijkheidsschuld. De bestuurders van de aansprakelijk gestelde (*onder*)aannemer of *inlener* kunnen op hun beurt aansprakelijk worden gesteld voor de onbetaald gebleven aansprakelijkheidsschuld.

3.2 Termijn van aansprakelijkstelling

Aansprakelijkstelling is mogelijk vanaf het moment dat de belastingschuldige (de *onderaannemer/uitlener*) in gebreke is bij het betalen van de aanslag. Voor het opleggen van een aanslag *loonheffingen* of btw aan hem geldt een termijn van 5 jaar, dat wil zeggen dat nog een aanslag kan worden opgelegd binnen 5 jaar na afloop van het jaar waarin de belastingschuld is ontstaan bij de *onderaannemer/uitlener*. Omdat tegen een dergelijke aanslag ook weer bezwaar en beroep openstaat, kan het soms een hele tijd duren voordat de belastingschuld bij de *onderaannemer/uitlener* invorderbaar is en duidelijk wordt dat de belastingschuldige in gebreke is. Op dat moment vindt pas aansprakelijkstelling plaats. Dit betekent ook dat aansprakelijkstelling kan plaatsvinden voor jaren verder terug dan 5 jaar geleden. Daarbij is het zo dat de wet geen termijn kent waarbinnen een aansprakelijkstelling moet plaatsvinden. In voorkomende gevallen van aansprakelijkstelling voor 'oude' jaren is het niettemin goed om na te gaan of het tijdsverloop niet aan de Belastingdienst is te wijten.

3.3 Bewaren van documenten en gegevens

Aansprakelijkstelling kan dus zelfs later dan 7 jaar na het boekjaar nog plaatsvinden. Het kan daarbij verwarrend zijn dat de fiscale bewaarplicht voor documenten 7 jaar is. Zonder documenten, zoals manurenstaten en kopieën van identiteitsbewijzen zal de aansprakelijkstelling echter niet gematigd worden. Het is dus van belang om de voor de WKA relevante stukken langer dan 7 jaar te bewaren. De Belastingdienst kan wel verzocht worden om een deel van de administratie niet langer te hoeven bewaren. Als de Belastingdienst dit goedkeurt en daarbij verklaart dat ter zake van de betreffende werkzaamheden geen aansprakelijkstelling meer zal volgen, kan dat deel van de administratie zonder risico vernietigd worden.

4. RISICOBEPERKENDE MAATREGELEN

Overzicht risicobeperkende maatregelen:

- 4.1 Mogelijke certificering van *onderaannemer/uitlener* via Stichting Normering Arbeid (www.normeringarbeid.nl)
- 4.2 Verklaring van betalingsgedrag van *onderaannemer* vragen
- 4.3 Het gebruik maken van *G-rekening* van *onderaannemer* of, indien dat niet mogelijk is, rechtstreeks storten bij de Belastingdienst (zie par. 4.6)
- 4.4 Bijhouden van een eigen mandagenregister
- 4.5 Identificatie werknemers
- 4.6 Rechtstreekse stortingen
- 4.7 Kettingbeding opnemen

4.1 Certificering onderaannemer/uitlener via Stichting Normering Arbeid

Sinds 24 mei 2007 bestaat het Register Normering Arbeid, opgezet door de Stichting Normering Arbeid (SNA). In dit register, dat voor iedereen toegankelijk is (www.normeringarbeid.nl), kunnen *uitleners* van personeel en (*onder*)aannemers worden opgenomen die NEN 4400-1 gecertificeerd zijn (voor buitenlandse *uitleners* en *onderaannemers* geldt het certificaat NEN 4400-2). Deze norm bevat eisen hoe dient te worden getoetst of een *uitlener* of (*onder*)aannemer voldoet aan de wettelijke verplichtingen die bestaan bij het uitlenen van personeel (zoals de aangifte en afdracht van *loonheffingen*, het houden van een loonadministratie, identificatie, etc.). Na een onderzoek door een certificatie-instelling wordt, als alles in orde wordt bevonden, een certificaat aan de

uitlener/(onder)aannemer verleend. Vervolgens vindt elk half jaar een controle door de certificatie-instelling plaats. Een dergelijke certificering kan voor opdrachtgevers en *inleners* van personeel een aanwijzing zijn dat er sprake is van een *onderneming* die aan zijn verplichtingen voldoet waardoor de kans op een aansprakelijkstelling kleiner zal zijn.

Sinds medio 2012 bestaat voor *inleners* een volledige vrijwaring voor de *inlenersaansprakelijkheid* indien de *uitlener* SNA-gecertificeerd zijn en voldaan wordt aan vastgestelde percentages voor de storting op de *G-rekening* van de *uitlener* (zie par. 4.3). Wel dient nog steeds een volledige *WKA* administratie te worden bijgehouden (zie par. 4.4 en 4.5). Indien de *uitlener* niet SNA-gecertificeerd is, dan gelden vanaf de definitieve inwerkingtreding van de depotservice extra verplichtingen ten aanzien van het aanhouden van en storten op het depot van de *uitlener* (zie par. 4.3.7 en 4.3.8).

Gecertificeerde *ondernemingen* worden een keer per zes maanden gecontroleerd, zodat periodiek moet worden nagegaan of de *onderaannemer/uitlener* nog in het register staat.

4.2 Verklaring van betalingsgedrag opvragen

De *onderaannemer/uitlener* kan een verklaring van betalingsgedrag aanvragen bij de Belastingdienst. Deze verklaring levert géén vrijwaring op voor de *aannemer/inlener*, maar geeft aan of er betalingen aan de Belastingdienst plaatsvinden. Het niet meer krijgen van de verklaring is dus een belangrijk signaal. Er zijn verschillende soorten verklaringen van betalingsgedrag:

1. Schone verklaring: de *onderaannemer/uitlener* ontvangt deze als hij alle bij de Belastingdienst bekende *loonheffingen* heeft betaald;
2. Voorbehoud verklaring: de *onderaannemer/uitlener* ontvangt deze als hij niet alle *loonheffingen* heeft betaald wegens tijdelijke liquiditeitsproblemen dan wel als de betalingsverplichting van de *loonheffingen* als bedoeld bij de schone verklaring is opgeschort na instellen van een bezwaar of beroep. Indien een voorbehoud verklaring wordt ontvangen, dan is het zaak om na te gaan waarom een voorbehoud wordt gemaakt. Indien nodig kunnen er dan striktere voorzorgsmaatregelen worden genomen (bijvoorbeeld een hogere storting op de *G-rekening*). Formeel gezien is er geen reden om de betaling aan de *onderaannemer/uitlener* op te schorten.

BAM dient met de *onderaannemer/uitlener* af te spreken dat BAM elk kwartaal een verklaring ontvangt. Indien de *onderaannemer/uitlener* SNA-gecertificeerd is (zie hiervoor) dan eist SNA dat periodiek verklaringen omtrent het betalingsgedrag worden overgelegd. In dat geval is het niet noodzakelijk dat ook BAM vraagt om deze verklaringen.

4.3 De G-rekening

Storting op de *G-rekening* kan tot vrijwaring van de aansprakelijkheid leiden. De *G-rekening* is door de *onderaannemer/uitlener* te openen door een 3-partijen overeenkomst te sluiten tussen (1) de *onderaannemer/uitlener*, (2) de bank en (3) de Belastingdienst.

4.3.1 Algemeen

De *onderaannemer/uitlener* kan de *G-rekening* gebruiken voor:

- betaling van zijn *loonheffingen* aan de Belastingdienst, mits deze betrekking hebben op werk dat door de *aannemer/inlener* aan de *onderaannemer/uitlener* is uitbesteed;
- betaling van zijn btw aan de Belastingdienst, mits deze betrekking heeft op het uitlenen van personeel;
- voor storten van een gedeelte aan *loonheffingen* op de *G-rekening* van zijn *onderaannemer/uitlener* (bij verder uitbesteden door de *onderaannemer/uitlener*).

Als de *aannemer/inlener* stort op de *G-rekening* van de *onderaannemer/uitlener* dan kan hij daar voor dat bedrag een vrijwaring van aansprakelijkheid aan ontlenen. N.B. Dit geldt niet voor stortingen die worden gedaan vanaf de dag van het faillissement van de *onderaannemer/uitlener*. Het is dan ook

belangrijk dat de situatie van de *onderaannemer/uitlener* voortdurend wordt gecontroleerd, bijvoorbeeld via het register van SNA (zie par. 4.1), verklaringen omtrent het betalingsgedrag (zie par. 4.2) en de registratie bij de Kamer van Koophandel.

De *onderaannemer/uitlener* moet in beginsel één *G-rekening* gebruiken voor verschillende overeengekomen werken. Het gebruik van een *G-rekening* is overigens niet verplicht.

De *G-rekening* moet op naam van de (*onder*)*aannemer/uitlener* staan en kan niet worden overgedragen aan een andere partij. Ook kan bijvoorbeeld een dochtermaatschappij geen gebruik maken van de *G-rekening* van haar moedermaatschappij en vice versa. Van te voren dient overeen gekomen te worden dat de verschuldigde bedragen worden gestort op de *G-rekening* (dan wel dat rechtstreeks wordt gestort bij Belastingdienst, zie par. 4.6 hierna).

4.3.2 Voorwaarden voor vrijwaring voor stortingen op G-rekening

Bij storting op de *G-rekening* van de *onderaannemer/uitlener* kan de *aannemer/inlener* onder de volgende voorwaarden een vrijwaring van aansprakelijkheid ontlenen voor maximaal de bedragen die door de *aannemer/inlener* op de *G-rekening* worden gestort (tenzij de *aannemer/inlener* wist of redelijkerwijs kon vermoeden dat het op de *G-rekening* gestorte bedrag uiteindelijk niet zou worden gebruikt voor de betaling van *loonheffingen*).

De storting wordt door de Belastingdienst slechts in aanmerking genomen, indien:

- a. de factuur voldoet aan de vereisten die de Wet op de omzetbelasting 1968 daarvoor stelt
- b. de factuur van de *onderaannemer/uitlener* de vermelding bevat van:
 - het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst
 - de benaming van het werk waarop de betaling betrekking heeft;
 - voor zover aanwezig het nummer of kenmerk van de aannemings-/inleenovereenkomst; en
 - het tijdvak(ken) waarin het werk is verricht.
- c. de storting vergezeld gaat van de vermelding van het nummer van de factuur en, indien van toepassing, tevens van een kenmerk van de factuur, welk nummer/ kenmerk, een uniek identificatiegegeven vormt waarmee die factuur (vrijwel) terstond kan worden teruggevonden in de administratie van de *aannemer/inlener*.
- d. de administratie van de *aannemer/inlener* zodanig is ingericht dat daarin kunnen worden teruggevonden:
 - de aannemings-/inleenovereenkomst of de inhoud daarvan;
 - gegevens betreffende de nakoming van de overeenkomst met inbegrip van de omschrijving van de in het kader van het werk te leveren prestatie, de plaats van uitvoering van het werk, het bedrag van de voor de uitvoering van het werk te betalen prijs dat bestemd is voor het loon, het bedrag aan loon dat deel uitmaakt van het werk, de periode waarin het werk is verricht;
 - mandagenadministratie (zie par. 4.4)
 - de betalingen die in verband met de nakoming van de aannemings-/inleenovereenkomst zijn gedaan.

4.3.3 SNA-gecertificeerde uitleners

Zoals in par. 4.1 is aangegeven, geldt sinds medio 2012 voor *inleners* een volledige vrijwaring voor *inlenersaansprakelijkheid* indien de *uitlener* SNA-gecertificeerd is en voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- De storting van de *inlener* op de *G-rekening* van de *uitlener* bedraagt exact:
 - 25% van het factuurbedrag (inclusief BTW), onder vermelding van het factuurnummer en eventuele andere identificatiegegevens van de factuur; of
 - 20% van het factuurbedrag (indien BTW is verlegd), onder vermelding van het factuurnummer en eventuele andere identificatiegegevens van de factuur; of

- 0% van het factuurbedrag, indien de uitlener/doorlener een in een OESO-land beursgenoteerde uitzendonderneming betreft die een verklaring van de Belastingdienst kan overleggen dat zij de vereiste zekerheid heeft gesteld bij de Belastingdienst.
- De *inlener* beschikt over een complete *WKA* administratie (zie par. 4.3.2, par. 4.4 en par. 4.5).

4.3.4 Aanvraag G-rekening

Een *G-rekening* kan worden verkregen via het formulier “Aanvraag *G-rekening*”, te vinden op de website van de Belastingdienst. Ook een bouwcombinatie zonder personeel kan een *G-rekening* aanvragen als alle partners over een *G-rekening* beschikken.

4.3.5 G-rekening en ZZP-ers/DGA-s

Indien gebruik wordt gemaakt van *onderaannemers* of personeel wordt ingeleend, waarbij de *onderaannemer/uitlener* op zijn beurt weer gebruik maakt van *ZZP-ers/DGA-s*, dan kan storting op de *G-rekening* slechts plaatsvinden voor zover dit betreft het personeel van de *onderaannemer*, het personeel dat is ingeleend dan wel de *DGA-s* (dus niet voor *ZZP-ers*). Indien ook *ZZP-ers* zijn ingezet of ingeleend, dan dient de factuur te worden gesplitst in personeel/*DGA-s* en *ZZP-ers*. Geld dat ziet op *ZZP-ers* mag op een *G-rekening* niet worden geaccepteerd door de *onderaannemer/uitlener*. De Belastingdienst wil vermenging voorkomen, teneinde vrijwaring te kunnen verlenen voor stortingen op de *G-rekening*.

Een *ZZP-er* kan geen *G-rekening* openen want hij heeft geen personeel in dienst. De *aannemer/inlener* loopt daarom ook geen risico voor de *keten-/inleneraansprakelijkheid*; er worden echter wel andere fiscale risico's gelopen, zie hoofdstuk 5. Besteedt de *ZZP-er* het werk uit aan een ander die wel personeel gebruikt voor het werk of de *ZZP-er* leent voor het werk personeel in van een *uitlener*, dan kan de *ZZP-er* een deel van de door hem ontvangen aanneemsom van zijn ‘vrije rekening’ naar de *G-rekening* van zijn *onderaannemer/uitlener* overmaken. Dit vermindert slechts het risico van de *ZZP-er* en niet van BAM. Er dient dan ook te worden overeengekomen dat door BAM een deel van de factuur rechtstreeks op de *G-rekening* van de *onderaannemer/uitlener* wordt gestort. Dit kan middels een overmakingsovereenkomst (zie par. 5.7).

Aangezien de vennootschap van een *DGA* altijd *loonheffingen* verschuldigd is (de *DGA* is bij wet *werknemer* van zijn vennootschap), kan een *aannemer/inlener* aansprakelijk worden gesteld voor deze *loonheffingen*. De vennootschap van een *DGA* kan echter alleen een *G-rekening* openen indien de vennootschap kan worden aangemerkt als *onderaannemer*. Echter, indien een *DGA* door zijn vennootschap wordt uitgeleend, dan werkt de Belastingdienst over het algemeen niet mee aan het openen van een *G-rekening*. Indien de vennootschap van een *DGA* geen *G-rekening* heeft, dan is de enige mogelijkheid om rechtstreeks te storten bij de Belastingdienst (zie par. 4.6).

4.3.6 Onderaannemer zonder bouwpersoneel / doorleners / “payroll bedrijven”

Er zijn *onderaannemers/uitleners* die zelf geen (bouw)personeel in dienst hebben. Bij *uitleners* wordt in dat geval ook gesproken van “*doorleners*”. Voor de uitvoering van de werkzaamheden leent een dergelijke *onderaannemer/uitlener* *werknemers* in van een aan hem gelieerde vennootschap (bijvoorbeeld een personeels-BV), van een andere *aannemer* of van een uitzendbureau, of hij schakelt *ZZP-ers/DGA-s* in. Omdat de *onderaannemer* zelf geen bouwpersoneel in dienst heeft, kan zij geen *G-rekening* krijgen. Voor *doorleners* is dit anders, zij kunnen wel een *G-rekening* krijgen.

Bij het verstrekken van een opdracht aan een *onderaannemer* zonder bouwpersoneel dienen aanvullende risicobeperkende maatregelen worden genomen omdat er aansprakelijkheidsrisico's bestaan ten aanzien van de door de *onderaannemer* ingeleende *werknemers* of *ZZP-ers/DGA-s*. Er kan in dat geval bijvoorbeeld afgesproken worden rechtstreeks op de *G-rekening* van de door hem ingeschakelde *uitlener* te storten voor ingeleende *werknemers*. Dit kan middels een overmakingsovereenkomst (zie par. 5.7). In geval van *ZZP-ers* zie hoofdstuk 5.

Er is op dit moment ook een sterke toename van zgn. “payroll”-bedrijven te zien. Dit worden ook wel “papieren” werkgevers genoemd. Een “payroll”-bedrijf treedt op als (juridische) werkgever voor *werknemers*, en neemt daarbij de “echte” werkgever de verantwoordelijkheid en risico’s van de *werknemers* uit handen. De “echte” werkgever gaat wel zelf over de werving en selectie van *werknemers*. De aannemings-/inleenovereenkomst wordt dan gesloten met een *onderaannemer/uitlener*, die op zijn beurt (als het ware) “zijn” personeel inleent van het “payroll”-bedrijf. Dit soort constructies is echter risicovol. In feite leent de *onderaannemer/uitlener* personeel in van het “payroll”-bedrijf, waardoor het risico voor *inlenersaansprakelijkheid* wordt gelopen. Geadviseerd wordt ook in dergelijke gevallen – als de *onderaannemer/uitlener* zelf geen *G-rekening* heeft – altijd overeen te komen dat rechtstreeks op de *G-rekening* van het “payroll”-bedrijf wordt gestort. Dit kan middels een overmakingsovereenkomst (zie par. 5.7).

Het is van belang dat BAM steeds weet waar het personeel precies vandaan komt en wie de werkgever is, zodat ook in dit soort situaties het opnemen van een kettingbeding en het daadwerkelijk toestemming verlenen voor het inschakelen van derden vereist is (zie par. 4.7). Voor bemiddelingsbureaus van *ZZP-ers/DGA-s* zie par. 5.4.

4.3.7 Depotservice

In 2009 is het wetsvoorstel aangenomen dat het G-rekeningensysteem en het informele systeem van rechtstreekse stortingen zal worden vervangen door een systeem van rechtstreeks storten op een rekening van de Belastingdienst (depot). Omdat de computersystemen van de Belastingdienst dit systeem nog niet aankonden, was invoering tot nader order opgeschort. Inmiddels is bekend gemaakt dat devorig jaar aangekondigde invoeringsdatum van 1 juli 2014 wederom niet gehaald zal worden. Dit jaar zal worden overlegd met de stakeholders over hoe nu verder met de depotservice.

Zodra een invoeringsdatum is vastgesteld, zal vanaf die datum een overgangperiode van 1 jaar gelden. De Belastingdienst bepaalt gedurende het overgangsjaar wanneer welke *G-rekening* omgezet zal worden naar een depot en zal hierover de betreffende aannemer/uitlener informeren. Vanaf de invoeringsdatum van de depotservice is het niet meer mogelijk om een *G-rekening* te openen.

Het is de verwachting dat de toegang tot de depotservice zal worden verruimd ten opzichte van de toegang tot de *G-rekening*, maar een formele bevestiging hiervan ontbreekt helaas nog. Op welke wijze partijen gebruik kunnen (moeten) gaan maken van de depotservice is ook nog niet bekend gemaakt.

4.3.8 Verplicht gebruik depotservice

Vanaf het moment dat de depotservice definitief in werking is getreden (dus na de overgangperiode van 1 jaar), bestaat voor niet-SNA gecertificeerde *uitleners* de verplichting om een depot aan te houden bij de Belastingdienst. In combinatie hiermee is een wettelijke verplichting geïntroduceerd voor de *inlener* van personeel van een niet-SNA gecertificeerde *uitlener* om 35% van de factuursom die in rekening is gebracht in verband met de terbeschikkingstelling van dit personeel te storten op het depot van de betreffende *uitlener*.

De niet-SNA gecertificeerde *uitleners* en hun *inleners* kunnen worden beboet met een verzuimboete van ten hoogste € 19.500 (*uitlener*) of € 7.800 (*inlener*) per kwartaal als zij hun respectievelijke verplichtingen niet nakomen. Daarnaast kan de *inlener* die niet aan zijn stortingsplicht voldoet automatisch aansprakelijk worden gesteld voor onbetaald gebleven *loonheffingen* van de *uitlener*. De aansprakelijkheid geldt tot het bedrag dat hij had moeten storten op het depot (dus 35% van de factuursom) en mag door de Belastingdienst worden opgelegd zonder nadere bewijsvoering. Een dergelijke aansprakelijkstelling kan dus niet worden verminderd door overlegging van bijvoorbeeld een complete *WKA*-administratie. De Belastingdienst kan beide maatregelen (het opleggen van een boete en het automatisch aansprakelijk stellen) naast elkaar toepassen. Overigens mag de Belastingdienst

de *inlener* in dit geval ook voor een hoger bedrag aansprakelijk stellen indien de Belastingdienst het hogere bedrag aannemelijk kan maken via de normale aansprakelijkstellingsprocedure.

Aangezien de invoeringsdatum van de depotservice wederom is uitgesteld, zal het Ministerie van Financiën zich nog buigen over de vraag of de verplichtstelling van de depotservice voor de niet-SNA gecertificeerde uitleners kan worden omgevormd tot een verplichtstelling van een G-rekening per 1 juli 2015.

4.4 Mandagenregisters

Ten aanzien van alle werkzame personen – ongeacht bij wie deze in dienst zijn en door wie zij zijn ingezet – dient de nodige documentatie verzameld en bewaard te worden. Dit geldt dus voor eigen werknemers van *onderaannemers/uitleners*, voor door *onderaannemers/uitleners* ingeleende *werknemers* en voor de ingezette *ZZP-ers/DGA-s* (ongeacht wie deze inzet).

De *aannemer/inlener* moet met betrekking tot het door hem uitbestede werk een administratie bijhouden met behulp waarvan de met de arbeid samenhangende loonheffingenverplichtingen kunnen worden vastgesteld. Dit is een mandagenregister, waarin de volgende gegevens bijgehouden moeten worden van de werkzame personen:

- naam-, adres- en woonplaatsgegevens;
- de geboortedatum;
- het BSN;
- een specificatie van de gewerkte uren;
- de nationaliteit;
- het soort *identiteitsbewijs*, het nummer en de geldigheidsduur;
- (indien van toepassing) een kopie van de A1-verklaring, verblijfsvergunning, tewerkstellingsvergunning, notificatie of *VAR*;
- naam-, adres- en woonplaats van zijn werkgever (de *onderaannemer/uitlener*).

Is er geen mandagenregister aanwezig en de *onderaannemer/uitlener* heeft een naheffingsaanslag opgelegd op basis van een geschat loon met toepassing van het anoniementarief, eventueel gebruteerd, dan wordt de *aannemer/inlener* aansprakelijk gesteld voor deze naheffingsaanslag zonder dat het bedrag van de aansprakelijkstelling zal worden gematigd.

De administratie moet ten tijde van de werkzaamheden worden gevoerd. Het is niet voldoende als de gegevens achteraf alsnog worden verzameld. Strikt genomen is het de *aannemer/inlener* die het mandagenregister moet opstellen en bijhouden. In de praktijk wordt dit vaak neergelegd bij de *onderaannemer/uitlener*, echter dit is uit oogpunt van bescherming van persoonsgegevens discutabel en kan derhalve door de *onderaannemer/uitlener* worden geweigerd.

Let op (1): indien er wel een mandagenregister aanwezig is, maar deze bevat niet alle bovengenoemde gegevens, dan is het momenteel nog niet duidelijk welke consequenties hieraan verbonden worden door de Belastingdienst. De eisen aan het mandagenregister zijn medio 2013 aangescherpt in verband met het gewijzigde standpunt over het kopiëren en bewaren van *identiteitsbewijzen* (zie par. 4.5). Indien BAM geen kopie van het *identiteitsbewijs* in haar *WKA*-administratie kan opnemen, dan geldt in ieder geval dat alle door de Belastingdienst gevraagde gegevens in het mandagenregister moeten worden opgenomen.

Let op (2): aansprakelijkheid kan niet worden voorkomen door een correcte administratie, maar kan (op onderdelen) wel belangrijk worden beperkt. Vooralsnog stelt de Belastingdienst zich op het standpunt dat alleen de toepassing van het anoniementarief in de loonbelasting kan worden gematigd (dus niet in de premies werknemersverzekeringen en de inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet). Dit standpunt is naar de mening van BAM niet juist en wordt momenteel in een

procedure tegen de Belastingdienst bestreden. De beperking van de aansprakelijkheid heeft een zodanig belang voor BAM dat het belangrijk is om met name op de bouwplaats zo veel mogelijk en met regelmaat te controleren of de aanwezige personen inderdaad degenen zijn die op de mandagenregisters staan.

4.5 Identificatie / kopiëren van identiteitsbewijzen

BAM heeft tot medio 2013 van personeel van *onderaannemers/uitleners* een kopie van het *identiteitsbewijs* gevraagd, omdat de Belastingdienst een dergelijke kopie verplicht stelde als onderdeel van het mandagenregister. Dit leidde steeds vaker tot discussies met deze werknemers of *onderaannemers/uitleners*, vandaar dat BAM hierover contact heeft opgenomen met de Belastingdienst.

Aangezien het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) van mening is dat er geen wettelijke grondslag bestaat voor *aannemers/inleners* om een volledige kopie van het *identiteitsbewijs* te maken en bewaren, heeft de Belastingdienst het volgende standpunt ingenomen:

- BAM hoeft geen kopie van het *identiteitsbewijs* meer te bewaren van de werknemers van *onderaannemers/uitleners*;
- Indien BAM een wettelijke grondslag/verplichting heeft om een volledige kopie van het *identiteitsbewijs* in haar administratie op te nemen (bijvoorbeeld bij *vreemdelingen*² of bij *ZZP-ers/DGA-s*), dan dient uiteraard wel een volledige kopie van het *identiteitsbewijs* bewaard te worden en mag dit eventueel worden gebruikt bij matiging van de *ketenaansprakelijkheid* of *inlenersaansprakelijkheid*;
- BAM dient in haar administratie een mandagenregister op te nemen (zie par. 4.4);
- BAM dient de identiteit van personeel van *onderaannemers/uitleners* vast te stellen, vast te leggen en de geldigheid en echtheid van het *identiteitsbewijs* (géén rijbewijs) te controleren. Van deze procedure en van de uitkomst moet een sluitende administratie worden bijgehouden.

Teneinde aan het laatste punt te kunnen voldoen, hanteert BAM tot nader order de volgende werkwijze:

- BAM blijft kopieën van *identiteitsbewijzen* maken en bewaren, waarbij de pasfoto wordt afgeschermd of zwartgemaakt. Het BSN mag zichtbaar blijven, omdat daarvoor een wettelijke grondslag bestaat om deze te administreren. Bij een *vreemdeling* of *ZZP-er/DGA* moet de pasfoto wel zichtbaar blijven;
- Indien een werknemer van de *onderaannemer/uitlener* weigert om een kopie te laten maken (en het is geen *vreemdeling* of *ZZP-er/DGA*), dan noteert BAM alle in par. 4.4 genoemde gegevens in het mandagenregister;
- Indien een werknemer van de *onderaannemer/uitlener* een *vreemdeling* of *ZZP-er/DGA* is en weigert een kopie te laten maken, dan wordt hij niet toegelaten op de bouwplaats;
- Indien een werknemer van de *onderaannemer/uitlener* geen *vreemdeling* of *ZZP-er/DGA* is, weigert een kopie te laten maken en weigert alle in par. 4.4 genoemde gegevens te laten noteren door BAM, dan wordt hij niet toegelaten op de bouwplaats.

4.6 Rechtstreekse stortingen

Indien de *onderaannemer/uitlener* (dit kan de vennootschap van een *DGA* zijn) niet beschikt over een *G-rekening*, kan er rechtstreeks gestort worden, dat wil zeggen op de bankrekening van de Belastingdienst. Hierbij voldoet de *aannemer/inlener loonheffingen namens de onderaannemer/uitlener*. Dit dient bijvoorbeeld te gebeuren bij het (nog) ontbreken van een *G-rekening* bij een *onderaannemer/uitlener*. Het is noodzakelijk om dit (schriftelijk) met de betrokken

² Onder *vreemdeling* wordt verstaan: een persoon met de Kroatische nationaliteit alsmede een persoon met een nationaliteit van buiten de EER en Zwitserland

onderaannemer/uitlener overeen te komen. In de Algemene Voorwaarden van BAM (A.I.O.V. versie 7 – november 2012) is in deze mogelijkheid voorzien.

Bij rechtstreekse stortingen (bedrag dat anders op de *G-rekening* zou zijn gestort) dienen ten minste de volgende gegevens vermeld te worden:

- n.a.w. (naam, adres, woonplaats) gegevens van de *onderaannemer/uitlener*;
- loonheffingsnummer (btw-nummer indien het betreft btw) van de *onderaannemer/uitlener*;

Bij een rechtstreekse storting moet de Belastingdienst daarenboven per brief op de hoogte worden gesteld van de volgende gegevens:

- vermelding van het feit dat de *aannemer/inlener* ingevolge een overeenkomst met de *onderaannemer/uitlener* gerechtigd is een deel van het factuurbedrag rechtstreeks te storten;
- datum van betaling;
- tijdvak waarop de betaling betrekking heeft;
- loonheffingsnummer van de *onderaannemer/uitlener* (btw-nummer indien het de storting van btw betreft);
- naam/vestigingsplaats van de *onderaannemer/uitlener*;
- relevante factuurgegevens (datum, nummer, bedrag);
- bedrag van de betaling;
- percentage dat is gehanteerd;
- relevante gegevens aangaande het werk (omschrijving, plaats, periode, e.d.).

Bij rechtstreeks storten moeten de stortingen voor de *loonheffingen* en btw afzonderlijk van elkaar plaatsvinden.

De toelichtende brief aan de Belastingdienst kan naar het volgende adres worden verzonden:

Belastingdienst / Centrale administratie (B/CA)
Bureau WKa
Postbus 9048
7300 GK Apeldoorn

Let op: zodra de depotservice in werking is getreden (zie par. 4.3.7) is het niet meer mogelijk om rechtstreeks bij de Belastingdienst te storten. Derhalve zal naar alle waarschijnlijkheid de toegang tot de depotservice worden verruimd zodat onderaannemers/uitleners die nu niet kunnen beschikken over een G-rekening straks wel een depot kunnen aanhouden waardoor rechtstreeks storten bij de Belastingdienst overbodig wordt.

4.7 Kettingbeding opnemen

Een kettingbeding bij *onderaanneming* houdt in dat contractueel wordt vastgelegd dat de *onderaannemer* zonder schriftelijke toestemming van de *aannemer* het werk niet verder mag uitbesteden en daarbij alsdan dezelfde risicobeperkende maatregelen dient te verlangen van zijn *onderaannemer/uitlener* (dit is echter iets tussen partijen en kan nooit leiden tot vrijwaring van aansprakelijkheid richting fiscus). Bij het verlenen van de schriftelijke toestemming kunnen zo nodig nadere voorwaarden worden gesteld.

Bij *inlening* dient in het contract opgenomen te worden dat de *uitlener* uitsluitend eigen personeel mag inzetten, eventueel behoudens uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de BAM. Hierbij dient een kettingbeding te worden opgenomen, waarbij de *uitlener* verplicht wordt alle risicobeperkende maatregelen op te leggen aan zijn *onderaannemer/uitlener*.

5 ZZP-ERS / ZELFSTANDIGEN EN VOF'S ZONDER PERSONEEL

5.1 Fiscale risico's bij ZZP-er/DGA

Zelfstandige ondernemers die geen personeel in dienst hebben – zogenaamde *ZZP-ers* – hoeven in beginsel geen *loonheffingen* in te houden en af te dragen. De *aannemer/inlener* kan dan ook niet aansprakelijk worden gesteld voor niet afgedragen *loonheffingen* door de *ZZP-er*. Desondanks bestaan er fiscale risico's omdat de Belastingdienst deze zelfstandigen als *werknemers* van de *aannemer/inlener* zou kunnen beschouwen, ten gevolge waarvan de *aannemer/inlener loonheffingen* moet inhouden op het overeengekomen factuurbedrag. Het is dan ook zaak om de nodige maatregelen te treffen om zeker te zijn dat sprake is van "echte" *ZZP-ers* (en niet van "verkapte" *werknemers*). Dit geldt zowel voor *ZZP-ers* die alleen werken, als voor *ZZP-ers* die samen met anderen in een VOF (vennootschap onder firma) of maatschap werken. Een eenmanszaak is overigens niet automatisch hetzelfde als een zelfstandige of een *ZZP-er*. Een eenmanszaak is slechts een verzamelnaam van de Kamer van Koophandel voor *ondernemingen* die niet via een specifieke rechtsvorm handelen en kan dus wel personeel in dienst hebben. Voor buitenlandse *ZZP-ers*: zie par. 7.4 hierna.

Indien sprake is van een zelfstandige ondernemer zonder personeel die via zijn eigen BV werkzaamheden verricht (ook wel directeur-grotaandeelhouder genoemd, *DGA*), dan wordt vaak ook gesproken over een *ZZP-er*. Ter voorkoming van misverstanden wordt deze figuur in de onderhavige handleiding *DGA* genoemd. Ook voor de *DGA* geldt dat voorkomen moet worden dat hij wordt aangemerkt als een "verkapte" *werknemer* van de *aannemer/inlener*. Bovendien bestaat hier vanuit aansprakelijkheidsperspectief wel een risico voor de *aannemer/inlener* die deze *DGA* inhuurt. De BV van de *DGA* is immers wel inhoudingsplichtig voor de *loonheffingen* (de *DGA* is *werknemer* van zijn BV) en voor deze *loonheffingen* kan de *aannemer/inlener* aansprakelijk worden gesteld indien sprake is van *aanneming* of *inlening*.

5.2. Contract

Het is van belang om een goed contract met de *ZZP-er/DGA* te sluiten waarin de rechten en verplichtingen zijn vastgelegd. Op het portaal van Juridische Zaken op BAM Plaza zijn (onder het kopje 'modellen') verschillende modelcontracten opgenomen voor de opdracht aan een *ZZP-er/DGA*.

5.3 Verklaring Arbeidsrelatie (VAR)

Er mag altijd worden uitgegaan van de (geldige) Verklaring Arbeids Relatie (*VAR*) van een opdrachtnemer waarop staat vermeld 'winst uit onderneming' (*VAR-WUO*) of 'werkzaamheden voor rekening en risico van een vennootschap' (*VAR-DGA*). Er hoeft dan géén beoordeling meer plaats te vinden of de opdrachtnemer wellicht toch geen zelfstandige is.

Let op: iedere andere *VAR* (dat is de *VAR-LOON* of *VAR-ROW*) is volstrekt ontoereikend.

De *VAR-WUO* of *VAR-DGA* vrijwaart de opdrachtgever van betaling van *loonheffingen*, mits wordt voldaan aan een aantal voorwaarden

- er moet sprake zijn van een (onder)aannemingsovereenkomst of overeenkomst van opdracht;
- de feitelijke werkzaamheden komen overeen met de werkzaamheden die in de verklaring zijn vermeld;
- de werkzaamheden worden binnen de geldigheidsduur van de *VAR* verricht (vrijwaring geldt ook voor een opdracht die doorloopt in het nieuwe jaar mits de opdracht voor 1 november van het oude jaar is gegeven);
- de identiteit van de *ZZP-er/DGA* moet worden vastgesteld aan de hand van een geldig *identiteitsbewijs* (geen rijbewijs) en de kopie van dit bewijs moet samen met een kopie van de *VAR* worden opgenomen in de administratie.

Is ten onrechte een *VAR-WUO* of *VAR-DGA* ontvangen, dan is de opdrachtgever in principe gevrijwaard. De fiscus kan alleen bij de opdrachtgever op een *VAR* terugkomen in geval van frauduleus handelen. De inspecteur dient in dat geval te bewijzen dat sprake is van kwade trouw bij de opdrachtgever.

Let op (1): Als er geen *VAR-WUO* of *VAR-DGA* is overgelegd, moet zonder meer worden aangenomen dat sprake is van een dienstverband en dienen door de BAM altijd *loonheffingen* te worden ingehouden en afgedragen.

Let op (2): U kunt de echtheid van een *VAR* telefonisch controleren bij het Landelijk Coördinatiepunt *VAR*. Om te controleren of een *VAR* authentiek is, kunt u rechtstreeks bellen met: 088-151 10 00.

Let op (3): Een *VAR-DGA* vrijwaart de *aannemer/inlener* niet voor de *keten-/inlenersaansprakelijkheid*. Hiervoor dienen de gebruikelijke risicobeperkende maatregelen te worden genomen (zie hoofdstuk 4).

Let op (4): Vanaf 2015 vervalt de *VAR*. In de loopt van 2014 zal naar verwachting een alternatieve webmodule worden ontwikkeld en in gebruik genomen. Het is zeer waarschijnlijk dat aan deze webmodule minder zekerheid kan worden ontleend door de opdrachtgever dan aan de huidige *VAR*.

5.4 ZZP-er/DGA en G-rekening

Een *ZZP-er* kan geen *G-rekening* openen want hij heeft geen personeel in dienst. Een *DGA* kan onder omstandigheden wel een *G-rekening* openen (zie par. 4.3.5).

Zie ook de volgende paragraaf en par. 4.3.5 als *ZZP-ers/DGA-s* worden ingezet door een *onderaannemer/uitlener*.

5.5 Inhuur ZZP-er/DGA door onderaannemer/uitlener

Als een *onderaannemer/uitlener* (bijvoorbeeld een uitzendbureau of bemiddelingskantoor) een *ZZP-er/DGA* inhuurt voor een werk bij BAM, wordt het risico gelopen dat:

- a. de *ZZP-er/DGA* geacht wordt in dienst te zijn van de *onderaannemer/uitlener*, waardoor BAM *inlenersaansprakelijkheid* loopt;
- b. de *ZZP-er/DGA* geacht wordt in dienst te zijn van BAM. BAM wordt dan rechtstreeks als werkgever in de *loonheffingen* betrokken.

Om beide risico's te voorkomen moet BAM beschikken over een geldige *VAR-DGA* of *VAR-WUO* van de *ZZP-er/DGA*. De verklaring moet zijn afgegeven voor de werkzaamheden die voor BAM worden verricht en BAM moet beschikken over een kopie van het (geldige) *identiteitsbewijs* van de *ZZP-er/DGA*. Met betrekking tot de beperking van de aansprakelijkheid voor niet afgedragen *loonheffingen* door de BV van de *DGA* dienen bovendien de gebruikelijke risicobeperkende maatregelen getroffen te worden (zie hoofdstuk 4).

In dit verband is het verstandig om in de overeenkomst met de *onderaannemer/uitlener* altijd een informatieplicht op te nemen voor het inschakelen van derden met een kettlingbeding zodat de *onderaannemer/uitlener* die verplichting weer moet opleggen aan zijn *onderaannemers/uitleners* en/of door hem ingeschakelde *ZZP-ers/DGA-s*.

Zie ook par. 4.3.5 voor *ZZP-ers/DGA-s* die worden ingezet door een *onderaannemer/uitlener*.

5.6 ZZP-er die andere ZZP-er(s) meeneemt / vervanger van ZZP-er

Een ZZP-er heeft per definitie nooit mensen in dienst; ook geen ZZP-ers. Als een ZZP-er 'medewerkers' meeneemt, gelden voor die medewerkers de hiervoor genoemde voorwaarden ook. Per ZZP-er moet een aparte overeenkomst worden gesloten. Het is raadzaam om voorzichtig te zijn indien met dit soort 'ketens' van ZZP-ers in zee wordt gegaan.

Een vervanger van een ZZP-er wordt als een *werknemer* van de ZZP-er aangemerkt als er sprake is van een gezagsverhouding tussen de ZZP-er en de vervanger. Zo niet, dan wordt de vervanger ook als ZZP-er aangemerkt (er is dan een geldige VAR nodig).

5.7 ZZP-er/DGA die werk verder uitbesteedt of personeel inleent

Indien de ZZP-er/DGA het werk aan een ander uitbesteedt die wel personeel gebruikt voor het werk, dan kan de ZZP-er/DGA een deel van de aanneemsom van zijn 'vrije rekening' naar de *G-rekening* van zijn *onderaannemer/uitlener* overmaken. Dit vermindert slechts het risico van de ZZP-er/DGA en niet van de BAM. Er dient in zo'n situatie dan ook te worden overeengekomen dat BAM een deel van de factuur van de ZZP-er/DGA rechtstreeks op de *G-rekening* van de *onderaannemer/uitlener* wordt gestort. Voor de beoogde werking van de *G-rekening* verdient het in deze situatie de voorkeur een overmakingovereenkomst op te stellen tussen de drie partijen. Door middel van een dergelijke overeenkomst wordt tussen de betrokken partijen overeengekomen welk gedeelte van de factuur op de *G-rekening* zal worden gestort. Daarin wordt dan ook bevestigd dat BAM bevrijdend betaalt aan de ZZP-er/DGA door storting op de *G-rekening* van de *onderaannemer/uitlener*. Het voorgaande is vanzelfsprekend niet nodig indien de BV van de DGA wel beschikt over een eigen *G-rekening*.

Een overmakingovereenkomst is in principe vormvrij. De overeenkomst zou echter in ieder geval de volgende gegevens moeten bevatten:

- naam, adres en vestiging/ woonplaats van de (drie) betrokken partijen;
- een omschrijving van de contractuele relatie tussen de partijen;
- een omschrijving van de werkzaamheden die worden uitgevoerd;
- het feit dat de ZZP-er/DGA niet over een *G-rekening* kan beschikken;
- het gedeelte van het factuurbedrag dat op de *G-rekening* zal worden gestort;
- dat tussen partijen wordt overeengekomen dat het deel van het bedrag dat door de ZZP-er/DGA in rekening wordt gebracht, voor zover dat door BAM op de *G-rekening* van de *onderaannemer/uitlener* wordt gestort, gelijkgesteld wordt met een betaling aan de ZZP-er/DGA (BAM moet bevrijdend kunnen betalen op de *G-rekening* van de *onderaannemer/uitlener*);
- het loonheffingnummer van de partij waarbij op de *G-rekening* wordt gestort; en
- het nummer van de *G-rekening* en de naam van de instelling waar die *G-rekening* wordt gehouden.

5.8 Bemiddelings- en detacheringsbureau's ZZP-ers/DGA-s

Het komt regelmatig voor dat ZZP-ers/DGA-s worden ingeschakeld via een vorm van tussenkomstbureau. Er zijn in feite echter maar twee mogelijkheden: bemiddelen óf uitlenen (ofwel: "tussenkomst" en "detacheren"). Als sprake is van uitlenen/detacheren, dan zijn de ZZP-ers/DGA-s feitelijk in *dienstbetrekking* bij het uitzend-/detacheringsbureau en wordt *inlenersaansprakelijkheid* gelopen (!).

Van bemiddeling is sprake als BAM en de ZZP-er/DGA met elkaar in contact worden gebracht door een derde en de ZZP-er/DGA vervolgens rechtstreeks met BAM een overeenkomst sluit. De bemiddelaar is geen partij en treedt er tussenuit. BAM betaalt de ZZP-er/DGA, etc. Indien de derde de ZZP-er/DGA betaalt en BAM het contract sluit met de derde, dan is slechts sprake van een ZZP-er/DGA als aan dezelfde eisen wordt voldaan als bij het rechtstreeks inschakelen van een ZZP-

er/DGA: BAM moet over de VAR-WUO of VAR-DGA beschikken, etc. Zo niet, dan moet worden uitgegaan van uitlenen van personeel. Zie ook par. 5.5 hiervóór.

Net als bij “payroll”-bedrijven (zie par. 4.3.6), is er op dit moment ook een sterke toename van zgn. bemiddelingsbureau's voor ZZZP-ers/DGA-s te zien. Er zijn echter vele varianten met bemiddelingskantoren van ZZZP-ers/DGA-s mogelijk. Het komt bijvoorbeeld voor dat er een contract wordt gesloten met een bemiddelingsbureau en het bemiddelingsbureau verzamelfacturen op eigen papier verstuurt. Dan komt men op het grensvlak en ontstaan risico's. Wij adviseren dan ook dit soort situaties af te stemmen met de Afdeling Fiscale Zaken.

WKA website (veelgestelde vragen):

Is er sprake van het inlenen van ZZZP'ers via een Nederlands bemiddelingskantoor, dan zijn de volgende aspecten uitdrukkelijk van belang. Dit om te voorkomen dat achteraf de fiscus de ZZZP'er als werknemer van BAM of het bemiddelingskantoor beschouwt. Klik [hier] voor een voorbeeld van een modelovereenkomst tussen BAM en een ZZZP'er, waarbij sprake is van bemiddeling door Randstad.

Vereist:

- ZZZP'ers dienen afzonderlijk facturen in te dienen (dus geen verzamelfactuur met meerdere ZZZP'ers);
- Btw-verleggingsregeling dient te worden toegepast bij werkzaamheden op de bouwplaats;
- ZZZP'er dient een VAR WUO of VAR DGA te verstrekken;
- De verrichte werkzaamheden komen overeen met de werkzaamheden waarvoor de VAR is afgegeven;
- De werkzaamheden worden verricht binnen de geldigheidsduur van de VAR;
- BAM dient een kopie te maken van het geldige ID-bewijs;
- De uitvoering van werk geschiedt op risico van de ZZZP'er en niet het bemiddelingskantoor, onder aanwijzingen van de uitvoerder;
- Plaatsvinden van werkbesprekingen.

Toegestaan:

- Factuur mag zijn uren x tarief in plaats van vooraf afgesproken aanneemsom;
- Er bestaat de mogelijkheid dat een factoring-overeenkomst bestaat tussen de ZZZP'er en het bemiddelingskantoor met dien verstande dat het debiteurenrisico behoort tot het ondernemersrisico van de ZZZP'er;
- Voorfinanciering van verrichte diensten door het bemiddelingskantoor aan de ZZZP'er (dit heeft echter niet de voorkeur, want ten gevolge hiervan zou gesteld kunnen worden dat het debiteurenrisico van de ZZZP'er ten aanzien van de opdrachtgever wordt verlegd naar het bemiddelingskantoor);
- De afzonderlijke facturen van de ZZZP'ers verwijzen mogelijkerwijs naar een gemeenschappelijke bankrekening van het bemiddelingskantoor.

Uitgesloten:

- Werkkleding aan ZZZP'er die wordt verstrekt door de BAM;
- Er mag geen factoring-overeenkomst bestaan tussen de ZZZP'er en het bemiddelingskantoor waarbij het debiteurenrisico is afgekocht en niet meer behoort tot het ondernemersrisico van de ZZZP'er;
- Een verzamelfactuur van verscheidene ZZZP'ers;
- Facturen met btw indien de btw-verleggingsregeling van toepassing is.

5.9 In een BV samenwerkende DGA-s met persoonlijke houdstervennootschappen

Het komt voor dat twee DGA-s via een (eigen) werk-BV werken (zonder dat zij ander personeel in dienst hebben), waarbij zij beiden zelf ook een persoonlijke houdstervennootschap hebben. Via de houdstervennootschappen houden beide DGA-s dan ieder 50% van de aandelen in de werk-BV. Omdat de contracten met opdrachtgevers via werk-BV worden afgesloten, dienen beide DGA-s een VAR-DGA te overleggen in relatie tot de werk-BV (en niet tot de persoonlijke houdstervennootschap).

6. SPECIFIEKE SITUATIES

6.1 Overeenkomsten met zuster- en dochterbedrijven binnen de vpb-fiscale eenheid BAM

Als personeel wordt ingeleend van een zustermaatschappij, dan is het niet voldoende als slechts één van beide zustermaatschappijen het personeel administreert. De administratie moet door het ene bedrijf als werkgever worden geadmistreerd en door het andere bedrijf als *aannemer/inlener* (manurenregistratie, *identiteitscontrole* e.d.) worden bijgehouden. Indien de zustermaatschappij gebruik maakt van derden, bestaat er ook een risico van *inlenersaansprakelijkheid* bij de *onderneming* die inleent van die zustermaatschappij.

De *WKA* en de *btw-verleggingsregeling* zijn dus gewoon van toepassing, echter:

- er vindt in beginsel geen betaling op de *G-rekening* plaats omdat daarmee de aansprakelijkheid van BAM-bedrijven gezamenlijk niet wordt verminderd. Indien het BAM-bedrijf op haar beurt *onderaannemers* inschakelt van buiten het concern (of personeel inleent) is het aan te raden toch op de *G-rekening* te storten;
- de *btw-verleggingsregeling* wordt evenmin toegepast omdat de BAM Groep voor de btw een 'fiscale eenheid' vormt en er dus voor interne prestaties geen btw verschuldigd is.

6.2 Collegiaal inlenen

Het komt voor dat BAM bij collega-*aannemers* arbeidskrachten inleent. In dat geval zijn de *inlenersaansprakelijkheid* en de *btw-verleggingsregeling* (buiten fiscale eenheid) gewoon van toepassing. Voor sommige grotere collega-*aannemers* geldt dat storting op de *G-rekening* misschien niet altijd strikt noodzakelijk is aangezien het risico hier beperkt kan zijn. Let op als de collega-*aannemer* gebruik maakt van derden, in dat geval zijn de risico's weer groter en moeten de nodige risicobeperkende maatregelen worden getroffen.

6.3 Overeenkomsten met combinaties waar BAM in deelneemt

De *inlenersaansprakelijkheid* is gewoon van toepassing, echter er vindt in de praktijk niet altijd betaling op de *G-rekening* plaats omdat hier vaak sprake is van collegiale *inlening*. Let op: dit sluit risico's niet uit en als de collega-*inlener* gebruik maakt van derden, dienen deze risico's wel te worden beperkt. Er dient dan ook te allen tijde een mandagenregister te worden bijgehouden, alsook de *identiteitscontrole* te worden uitgevoerd.

6.4 Inlenen van leerlingen/stagiaires

Bij stagiairs wordt aangenomen dat sprake is van *werknemers*. Indien leerlingen in *dienstbetrekking* staan tot het samenwerkingsverband, en van deze ook een beloning ontvangen en (bijvoorbeeld) vier dagen worden gedetacheerd bij *aannemers/inleners*, dan is sprake van *inlening* van personeel. Het is hierbij overigens niet van belang wie het samenwerkingsverband financiert.

6.5 Registratieplicht voor uitleners

Met ingang van 1 juli 2012 bestaat de wettelijke verplichting dat 'uitzendbureau's' zich als zodanig dienen te registreren bij de Kamer van Koophandel. Van een uitzendbureau is in dit verband al sprake indien het een onderneming betreft die personeel ter beschikking stelt, waarna dat personeel onder leiding en toezicht van de inlener werkzaamheden gaat verrichten. Simpelweg gezegd: indien de *inlenersaansprakelijkheid* van toepassing is, dan dient het uitlenende bedrijf (ook als het een buitenlands bedrijf is) zich in Nederland bij de Kamer van Koophandel te registreren als uitzendbureau. Dit geldt ook indien een *ZZP-er* andere *ZZP-ers* voor zich laat werken. Uitgezonderd zijn de situaties van collegiaal uit- en inlenen (let op: zonder winstoogmerk!), binnen concern uit- en inlenen en *DGA-s* die door hun BV ter beschikking worden gesteld aan de opdrachtgever, mits deze *DGA* minimaal 90% van de aandelen in de BV bezit en de *DGA* de enige werknemer van zijn BV is.

Zowel de *uitlener* (die zich ten onrechte niet heeft geregistreerd) als de *inlener* (die gebruik heeft gemaakt van een ten onrechte niet-registreerde *uitlener*) kunnen hiervoor worden beboet met aanzienlijke boetes.

Indien BAM als *inlener* optreedt, dan dient BAM voor het aangaan van de (schriftelijke!) overeenkomst met de *uitlener* aantoonbaar te controleren of de *uitlener* zich correct heeft geregistreerd bij de Kamer van Koophandel, dan wel de *uitlener* SNA-gecertificeerd is. Dit kan door vooraf de WAADI-check te doen op de website www.kvk.nl/waadi, deze te printen en te bewaren bij de administratie, dan wel de digitale verklaring van de SNA-certificering (www.normeringarbeid.nl) te printen en te bewaren bij de administratie.

7. INLENING VAN BUITENLANDSE WERKNEMERS / INSCHAKELEN BUITENLANDSE ONDERAANNEMERS

7.1 Vrij verkeer van werknemers

Werknemers met de Nederlandse of Zwitserse nationaliteit of nationaliteit van een van de landen van de Europese Economische Ruimte (EER) mogen vrij in Nederland werken. De EER landen zijn de landen van de Europese Unie plus Noorwegen, IJsland en Liechtenstein. Een uitzondering geldt voor het per 1 juli 2013 toetreden land Kroatië.

Het voorgaande betekent dat *werknemers* met de nationaliteit van de volgende landen vrij in Nederland mogen werken: Nederland, België, Bulgarije, Cyprus (Grieks deel), Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Groot-Brittannië, Hongarije, Ierland, Italië, Letland, Luxemburg, Liechtenstein, Litouwen, Malta, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, IJsland, Zweden en Zwitserland.

7.2 Geen vrij verkeer van werknemers

Werknemers met een nationaliteit van een ander land dan de hiervoor genoemde (*vreemdelingen*), mogen slechts werken in Nederland als aan het volgende is voldaan:

1. de *vreemdeling* beschikt over een geldig verblijfsdocument waarop de aantekening staat: 'Arbeid is vrij toegestaan',
of
2. de *vreemdeling* beschikt over een *identiteitsbewijs* met een officiële sticker voor verblijfsaantekeningen, met daarop de aantekening 'Arbeid is vrij toegestaan',
of
3. de werkgever beschikt over een geldige tewerkstellingsvergunning voor de *vreemdeling* en de *vreemdeling* beschikt over een geldige verblijfstitel.

7.3 Maatregelen bij inlening van buitenlandse werknemers

7.3.1 Afdrachten

Het buitenlandse bedrijf dat personeel uitleent om in Nederland te komen werken is in beginsel *inhoudingsplichtige* voor de loonbelasting en dient zich te registreren bij de Nederlandse Belastingdienst (dit geldt ook bij *uitlening* binnen concern). Inhoudingsplicht is overigens alleen aan de orde indien de ingeleende buitenlandse *werknemer* in Nederland ook belastingplichtig is.

Als regel kan worden aangehouden dat in inleensituaties de buitenlandse *werknemer* wordt geacht vanaf de eerste werkdag hier in Nederland belastingplichtig te zijn. Er is dan ook voor de *uitlener* inhoudingsplicht vanaf dag één. Dit doet zich voor indien:

- de *werknemer* het werk verricht voor rekening en risico van de vennootschap waarnaar de *werknemer* is uitgezonden. Zijn arbeidskosten moeten dan gespecificeerd in rekening worden gebracht aan de inlenende vennootschap. Eventueel mag dit ook op basis van de gemiddelde arbeidskosten per dag;
- de voordelen en de nadelen en risico's van het werk moeten voor rekening komen van de inlenende vennootschap;
- er moet een materiële gezagsverhouding bestaan van de *werknemer* met de inlenende vennootschap. Dat wil zeggen dat de inlenende vennootschap werkinstructies kan geven, de werktijden bepaalt etc.

Ten gevolge van het bestaan van inhoudingsplicht bij de buitenlandse *uitlener* zal BAM deze buitenlandse *uitlener* behandelen als een Nederlands bedrijf (inclusief storting op *G-rekening* dan wel rechtstreeks storten). Overigens kan het te storten bedrag op de *G-rekening* veel lager zijn dan bij Nederlandse *uitleners*, als de betreffende *werknemers* niet verplicht sociaal verzekerd zijn in Nederland. Dit kan uitsluitend aan de orde zijn als men voor de betreffende *werknemers* deugdelijke *A1-verklaringen* (voorheen E-101 verklaringen) kan overleggen (hierdoor hoeven geen premies sociale verzekeringen in Nederland te worden afgedragen). Het alsdan toe te passen percentage is afhankelijk van het gemiddeld brutoloon. Bij een gemiddeld brutoloon van € 2.700 is bijvoorbeeld 9% voldoende. Er dient een kopie van de *A1-verklaring* te worden gemaakt en bewaard. Eventuele premies worden niet geaccepteerd op de *G-rekening* indien het ingeleende personeel over een *A1-verklaring* beschikt. Als geen *A1-verklaring* kan worden getoond, moet worden uitgegaan van Nederlandse sociale verzekeringsplicht en dus de normale stortingspercentages.

7.3.2 Identiteitscontroles

Zoals al eerder is gesteld, dient BAM van een *vreemdeling* kopieën van het *identiteitsbewijs*, *A1-verklaring* (indien aanwezig) en verblijfs- en werkvergunning te maken en te bewaren.

7.4 Buitenlandse ZZP-ers

Betreffende het inlenen van buitenlandse *ZZP-ers* dient voorzichtig te worden gehandeld. De Belastingdienst zal willen vaststellen dat de *ZZP-er* daadwerkelijk een ondernemer is en niet in feite een *werknemer* van BAM. BAM kan hierover zekerheid verkrijgen als de *ZZP-er* zijn situatie voorlegt aan het landelijk coördinatiepunt *VAR* van de Belastingdienst/ Noord. Een buitenlandse *ZZP-er* kan sinds juli 2010 een *VAR* krijgen (soms ook wel genoemd: verklaring "Fiscale kwalificatie inkomen"; een *FKI-verklaring* heeft dezelfde betekenis als een *VAR*). Ondernemingsverklaringen van buitenlandse belastingautoriteiten worden door de Nederlandse Belastingdienst niet geaccepteerd!

Voor Kroatische *ZZP-ers* is er ook nog een andere belangrijke reden waarom van belang is dat zij daadwerkelijk als ondernemer kwalificeren. Als *werknemer* hebben zij immers een tewerkstellingsvergunning nodig. Zij zijn wel vrij om als ondernemer in Nederland werkzaamheden te verrichten. Door dit verschil wordt vaak door Kroatische *ZZP-ers* gesteld dat ze als *ZZP-er* werkzaam zijn, terwijl ze dat eigenlijk niet zijn. Het risico voor de *aannemer/inlener* is dan enerzijds eventuele boetes van de Inspectie SZW en anderzijds (aansprakelijkheid voor) *loonheffingen* tegen een gebruteerd anoniementarief. Indien een Kroatische *ZZP'er* een *VAR-WUO* kan overleggen, dan is dit weliswaar een bevestiging van de Belastingdienst dat geen inhoudingsplicht voor de opdrachtgever ontstaat, maar dit hoeft de Inspectie SZW er niet van te weerhouden een ander standpunt in te nemen ten aanzien van de tewerkstellingsvergunningplicht.

Een buitenlandse *ZZP-er* kan een *A1-verklaring* aanvragen om in het woonland sociaal verzekerd te blijven. Na overlegging van een geldige *A1-verklaring* is het risico beperkt tot de loonbelasting (sociale premies zijn dan in Nederland niet verschuldigd).

7.4.1 Duitse werknemers en private verzekeringen

Het komt voor dat een Duitse *werknemer* stelt in Duitsland sociaal verzekerd te zijn en vervolgens alleen een verzekeringsbewijs van een private ziektekostenverzekering overlegt. Er wordt dan nogal eens gesteld dat hij vanwege de private verzekering geen *A1-verklaring* in Duitsland kan krijgen. Als het juist is dat hij in Duitsland sociaal verzekerd is, zou hij echter een *A1-verklaring* moeten kunnen krijgen. Sociaal verzekerd zijn houdt meer in dan alleen een ziektekostenverzekering. De private verzekeraar mag een dergelijke verklaring echter niet afgeven. Aanbevolen wordt om de betreffende persoon contact te laten opnemen met de Deutsche Verbindungsstelle Krankenversicherung - Ausland door gebruik te maken van het volgende e-mail adres: post@dvka.de of telefonisch via nummer 0049-22895300. Daar zou de *werknemer* een *A1-verklaring* moeten kunnen krijgen. Indien hieromtrent nadere ervaringen bestaan, verneemt de afdeling Fiscale Zaken deze graag.

7.5 Inschakelen van buitenlandse onderaannemers

Voor buitenlandse *onderaannemers* geldt niet, zoals voor buitenlandse *uitleners*, dat zij automatisch *inhoudingsplichtig* worden voor de Nederlandse loonbelasting (tenzij zij personeel *uitlenen* aan BAM, zie 2.3 hiervoor). Er is alleen sprake van inhoudingsplicht (en daarmee een aansprakelijkheidsrisico voor BAM) als de *onderaannemer* in Nederland een vaste inrichting heeft (een kantoor, werkplaats, etc.). Of dit aan de orde is verschilt per belastingverdrag, dus per land. Bouwwerken vormen veelal een vaste inrichting als het bouwwerk voor de betreffende *onderaannemer* een bepaalde duur heeft (meer dan zes of twaalf maanden). Als er geen vaste inrichting is, bestaat er ook geen aansprakelijkheidsrisico voor de loonbelasting en premies volksverzekeringen.

Let op: als de buitenlandse *werknemer* van de *onderaannemer* niet over een *A1-verklaring* beschikt, is de *onderaannemer* wél *inhoudingsplichtig* voor de premie werknemersverzekeringen en inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet, ook al is er geen vaste inrichting in Nederland. Zonder een *A1-verklaring* wordt ter zake dus risico gelopen. Het is daarom van belang in alle gevallen een *A1-verklaring* te eisen.

8. PRAKTIJKVOORBEELDEN

8.1 Verhuur van bemand materieel

Indien bemand materieel (bijvoorbeeld een kraanmachinist of vrachtwagenchauffeur) wordt ingehuurd, kan sprake zijn van *inlening* of van *aanneming*. Er is in het algemeen sprake van *inlening* als:

- de *inlener* het risico draagt voor het uitvoeren van het werk;
- er wordt gewerkt onder leiding of toezicht van de *inlener*;

Leiding of toezicht zijn van doorslaggevende betekenis. Het is niet noodzakelijk dat er daadwerkelijk aanwijzingen worden gegeven en toezicht wordt gehouden. De mogelijkheid daartoe is voldoende. Let op dat de aanwezigheid van leiding of toezicht snel zal worden aangenomen als de verantwoordelijkheid voor de werkzaamheden bij de *inlener* ligt of de *inlener* zelf deze expertise ook in huis heeft.

Bij het inhuren van bemand materieel is geen sprake van leiding of toezicht en daarmee dus geen sprake van *inlening* als het materieel van zodanige aard is dat de bediening daarvan bijzondere eisen stelt aan kennis en ervaring van het personeel en die kennis en ervaring bij de *inlener* niet aanwezig is. Er kan dan echter nog wel sprake zijn van *aanneming* van werk (door de verhuurder van het materieel). Daarvoor is vereist dat er een *werk van stoffelijke aard* wordt uitbesteed. Dit zal afhankelijk zijn van de afspraken die met de verhuurder zijn gemaakt. Er zal ook sprake zijn van *aanneming* (in plaats van *inlening*) als de huur van bemand materieel onderdeel uitmaakt van *aanneming* (onderdeel uitmaakt van een groter contract).

Let op dat, indien er sprake is van een zuivere vervoersovereenkomst, er geen sprake is van *inlening* en *aanneming*.

Door twijfelgevallen vooraf af te (laten) stemmen met de fiscus kunnen risico's worden beperkt/uitgesloten.

8.2 Eigenbouwer of niet

Als bijvoorbeeld een woningstichting een bouwbedrijf inschakelt, kan sprake zijn van eigenbouwerschap. Voor eigenbouwerschap dienen namelijk de eigen activiteiten van de woningstichting feitelijk te worden beoordeeld. Indien de woningstichting de werkzaamheden (ook) zelf verricht (*normale bedrijfsuitoefening*), dan is sprake van eigenbouwerschap. Het is een zeer ruim begrip dat kan zien op "alle aspecten van het economische leven". Ook een restaurant kan bijvoorbeeld *eigenbouwer* zijn met betrekking tot de uitbestede schoonmaakwerkzaamheden. Een projectontwikkelaar wordt veelal aangemerkt als *eigenbouwer*.

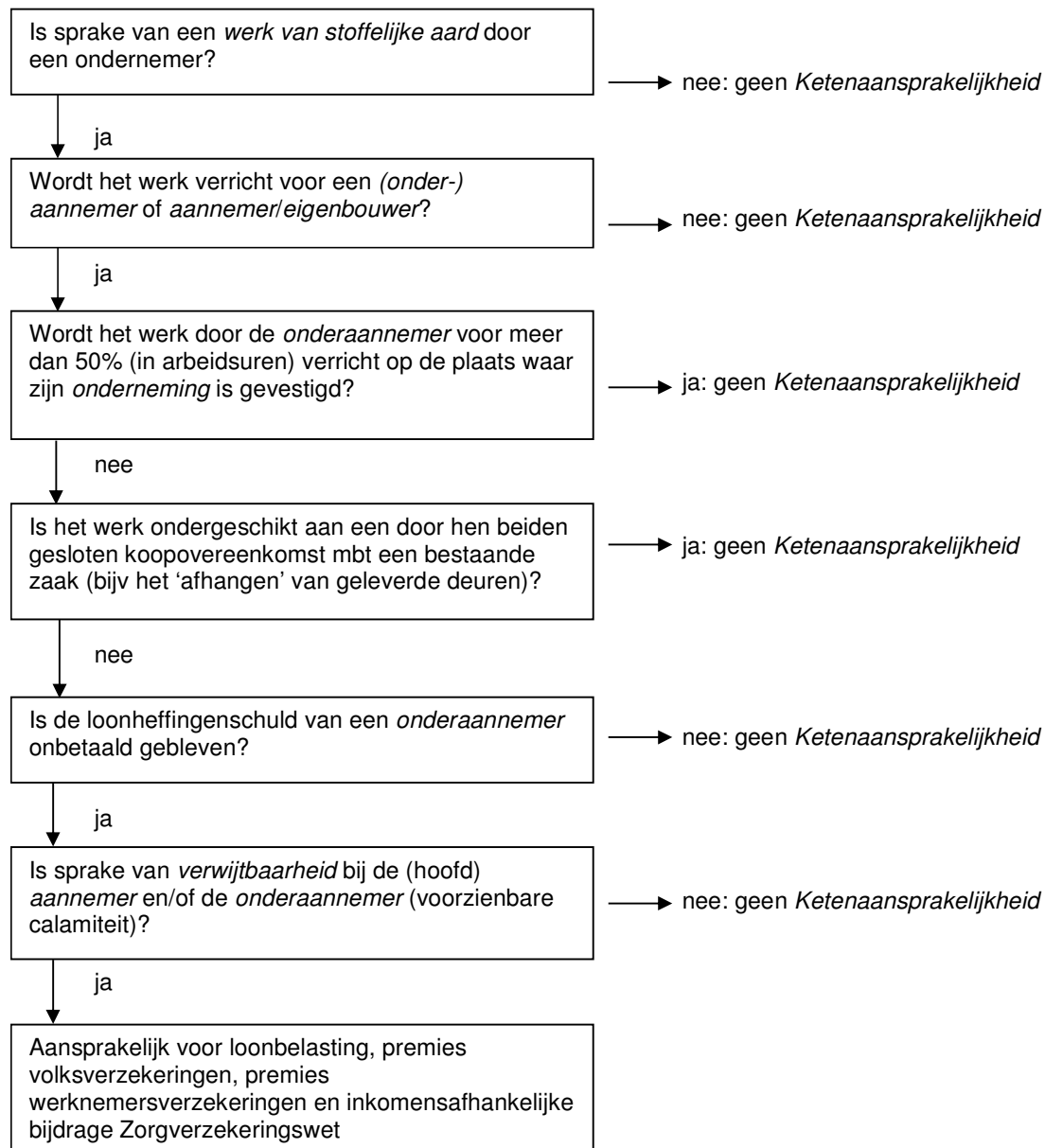
Als een adviseur wordt ingeschakeld om een bouwproject te begeleiden en er dus kennis van die adviseur wordt ingekocht, dan bestaat bij aanwending van die kennis het risico van eigenbouwerschap.

Het is van groot belang om er zeker van te zijn dat een afnemer als *eigenbouwer* optreedt of niet. Alleen de Belastingdienst die bevoegd is ten aanzien van de "*eigenbouwer*" kan hier een standpunt over innemen onder overlegging van alle feiten en omstandigheden (contracten). De "*eigenbouwer*" zal dus zelf naar de Belastingdienst moeten om bijvoorbeeld een verklaring eigenbouwerschap te verkrijgen. Indien deze zichzelf ten onrechte als *eigenbouwer* beschouwt en bedragen op de *G-rekening* van de *onderaannemer* stort, dan kan de *onderaannemer* deze bedragen hier alleen vanaf krijgen door middel van het indienen van een deblokkeringsverzoek. Een dergelijk verzoek zal echter vaak een onderzoek bij de *onderaannemer* uitlokken.

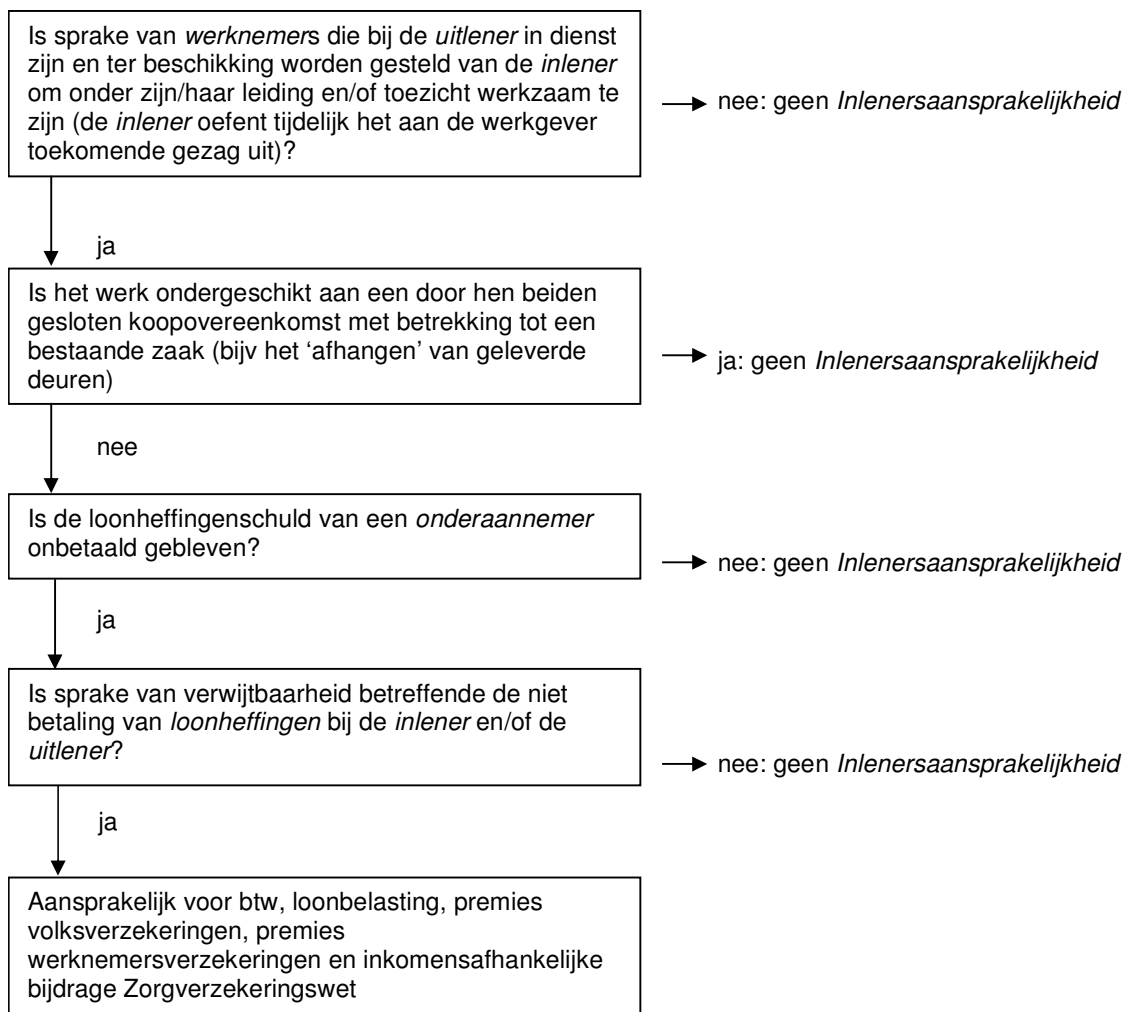
Niet alleen vanwege de stortingen op de *G-rekening* is het voor de *onderaannemer* belangrijk om zekerheid te verkrijgen over de vraag of de afnemer al dan niet optreedt als *eigenbouwer*. Namelijk ook vanwege het feit dat er mogelijk ten onrechte de *btw-verleggingsregeling* wordt toegepast, is het van belang om deze zekerheid te verkrijgen. Voor deze btw riskeert de *onderaannemer* dus een naheffing btw van 21%.

9. BESLISSINGSSCHEMA'S

9.1 Beslissingsschema: toepassing Ketenaansprakelijkheid

9.2 Beslissingsschema: toepassing Inlenersaansprakelijkheid

10. BTW-VERLEGGINGSREGELING / ONDERAANNEMING EN UITLENING VAN PERSONEEL

10.1 Inleiding

Bij *onderaanneming* en *uitlening* van personeel wordt de heffing van btw veelal verlegd van degene die de prestatie verricht naar degene die de prestatie afneemt. De *btw-verleggingsregeling* geldt overigens ook voor de *onderaannemer* die geen *werknemers* in dienst heeft.

De verschillende begrippen in de *btw-verleggingsregeling* zijn veelal gelijk aan die in de *ketenaansprakelijkheid*. De *btw-verleggingsregeling* is in vrijwel dezelfde gevallen van toepassing als bij de *ketenaansprakelijkheid*, met die aantekening dat de *btw-verleggingsregeling* alleen van toepassing is in geval van *werk van stoffelijke aard* dat betrekking heeft op *onroerende zaken*.

Ook de *btw-verleggingsregeling* is geïntroduceerd om fraude te voorkomen. In beginsel dient iedere ondernemer die een levering of dienst verricht btw in rekening te brengen aan haar of zijn afnemer (hoofregel) en af te dragen aan de Belastingdienst, er vanuit gaande dat deze niet in dezelfde btw-fiscale eenheid zitten. Hierop bestaan enkele uitzonderingen. Hierbij zijn met name de volgende uitzonderingen voor de BAM Groep van belang: de *onderaanneming* en de *uitlening* van personeel. Indien aan specifieke voorwaarden (check deze altijd) wordt voldaan dan is degene die de prestatie verricht niet degene die de btw in rekening moet brengen en afdragen aan de Belastingdienst, maar wordt de heffing van btw verlegd naar de afnemer die deze btw op de btw-aangifte vermeldt en afdraagt (aan de Belastingdienst).

In de bouw kun je in beginsel als uitgangspunt nemen dat als de *keten-* of *inlenersaansprakelijkheid* van toepassing is, dat dan ook de *btw-verleggingsregeling* van toepassing is (mits sprake is van *werk van stoffelijke aard* dat betrekking heeft op *onroerende zaken*).

Verlegging van btw vindt plaats:

- indien sprake is van het uitvoeren van een *werk van stoffelijke aard* tegen een bepaalde prijs met betrekking tot *onroerende zaken* (of schepen) door *onderaannemers*;
- indien sprake is van het uitlenen van personeel in de bouw (metaalconstructie- en scheepsbouw inbegrepen), ingezet voor *werk van stoffelijke aard* met betrekking tot *onroerende zaken*.

De *btw-verleggingsregeling* kan gelden voor de:

- *Aannemer*;
- *Onderaannemer*;
- *Eigenbouwer*;
- Verkoper van een toekomstige zaak.

Voorbeelden van '*werk van stoffelijke aard*': bouwwerken, wegeaanleg, landbewerking, herstelwerkzaamheden, schoonmaken.

Niet stoffelijk zijn producten van in hoofdzaak persoonsgebonden arbeid van geestelijke of intellectuele aard.

Indien door ingeleend personeel werk wordt verricht aan op dat moment nog roerende zaken maar die bestemd zijn voor *onroerend goed*, dan kan de *btw-verleggingsregeling* toch van toepassing zijn.

Ook de zogenaamde *regieovereenkomsten* vallen onder de *btw-verleggingsregeling*.

Voorbeeld van een *eigenbouwer*: woningbouwvereniging die zich bezighoudt met het ontwikkelen van bouwprojecten voor de verkoop of de verhuur, dan wel het onderhoud in verband hiermee. De uitvoering van het werk moet dan wel tot de *normale bedrijfsuitoefening* behoren om als eigenbouwer te worden aangemerkt.

Let op: als de verkoper/*onderaannemer* het werk voor 50% of meer van de benodigde arbeidsuren uitvoert in zijn eigen bedrijf, dan geldt de *btw-verleggingsregeling* niet en zal gewoon btw in rekening gebracht moeten worden.

De *btw-verleggingsregeling* is ook van toepassing bij *doorlening* van arbeidskrachten, mits werkzaam bij de uitvoering van een *werk van stoffelijke aard* dat betrekking heeft op *onroerende zaken*.

Als de *btw-verleggingsregeling* van toepassing is, moet op de factuur altijd worden vermeld: "omzetbelasting verlegd", met vermelding van het btw-nummer van de leverancier en afnemer.

In geval van twijfel dient de belastinginspecteur van de *onderaannemer/uitlener* om een standpunt te worden gevraagd door deze *onderaannemer/uitlener* zelf!

10.2 Verhuur van bemand materieel

Bij de verhuur van machines met bedienend personeel is op de ter beschikking stelling van het personeel de *btw-verleggingsregeling* van toepassing, mits dat personeel onder leiding of toezicht van de *inlener* werkzaam is (en het *werk van stoffelijke aard* betreft dat betrekking heeft op *onroerende zaken*). In dergelijke gevallen is het toegestaan dat de *btw-verleggingsregeling* ook wordt toegepast op het gedeelte dat is toe te rekenen aan de ter beschikking stelling van het materieel.

Leiding en toezicht worden niet aanwezig geacht als het verhuurde materieel van zodanige aard is dat de bediening ervan bijzondere eisen stelt aan de kennis en ervaring van het personeel, terwijl de *inlener* die kennis en ervaring niet heeft.

Als er geen sprake is van echte verhuur van machines met bedienend personeel, maar van een overeenkomst om in *onderaanneming* een bepaald werk te verrichten, dan is op het geheel altijd de *btw-verleggingsregeling* van toepassing, mits wederom sprake is van een *werk van stoffelijke aard* dat betrekking heeft op *onroerende zaken*.

10.3 Buitenlandse onderaannemers en uitleners van personeel

Wordt bij werkzaamheden met betrekking tot een in Nederland gelegen onroerende zaak gebruik gemaakt van een buitenlandse onderaannemer of uitlener van personeel die geen vaste inrichting heeft in Nederland en de aannemer/inlener is een in Nederland gevestigde btw-ondernemer, dan geldt altijd de *btw-verleggingsregeling*.

Beschikt de buitenlandse *onderaannemer/uitlener* wel over een vaste inrichting in Nederland van waaruit de betreffend diensten worden verleend, dan gelden in principe dezelfde regels voor de vaste inrichting als voor een reguliere in Nederland gevestigde *onderaannemer/uitlener*.

10.4 Aansprakelijkheid / storting op G-rekening

Een *inlener* van personeel is hoofdelijk aansprakelijk voor de verschuldigde btw (ook als de *btw-verleggingsregeling* niet van toepassing is).

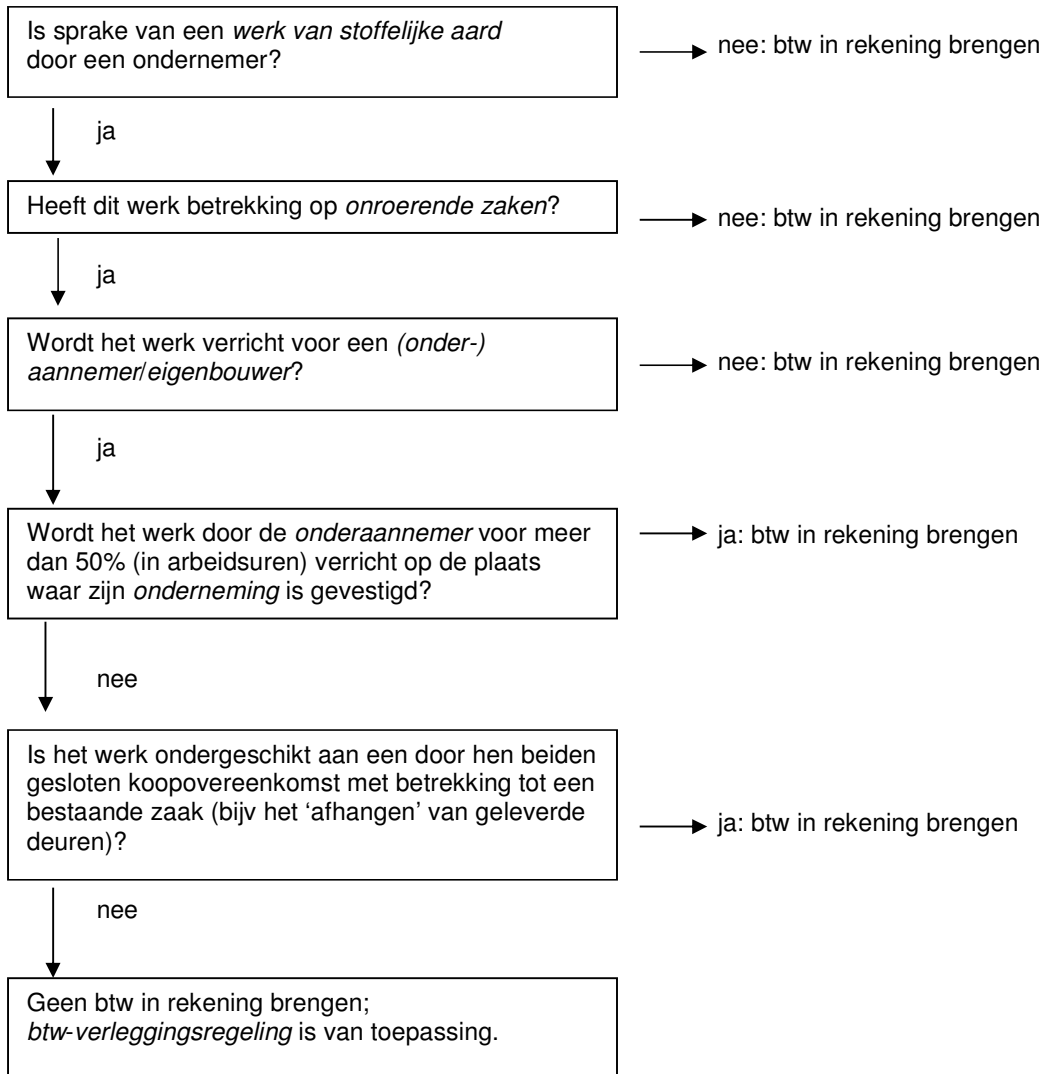
Deze aansprakelijkheid geldt ook bij *doorlening*. De *doorlener* (2° in de rij) is dan aansprakelijk voor de btw die de *uitlener* (1° in de rij) is verschuldigd. De *inlener* (3° in de rij) kan aansprakelijk gesteld worden voor de btw die de *uitlener* en de *doorlener* zijn verschuldigd.

In gevallen waarin de *btw-verleggingsregeling* bij *inlening* van personeel niet van toepassing is (bijvoorbeeld indien de werkzaamheden geen betrekking hebben op *onroerende zaken*), geldt de aansprakelijkheid niet als aannemelijk is dat de niet-betaling van btw door de *uitlener* niet is te wijten aan de *uitlener* noch aan de *inlener*. De *inlener* kan zich vrijwaren van de aansprakelijkheid door de btw die hem in rekening wordt gebracht te storten op de *G-rekening* van de *uitlener* (werkgever van de arbeidskrachten/ uitzendbureau) en aan bepaalde administratieve vereisten is voldaan (juiste factuur en administratiegegevens). Dit geldt ook bij *doorlening*. De vrijwaring geldt echter niet als de *inlener* moest vermoeden dat de *uitlener* het op de *G-rekening* gestorte btw bedrag niet zou gebruiken om de btw te betalen.

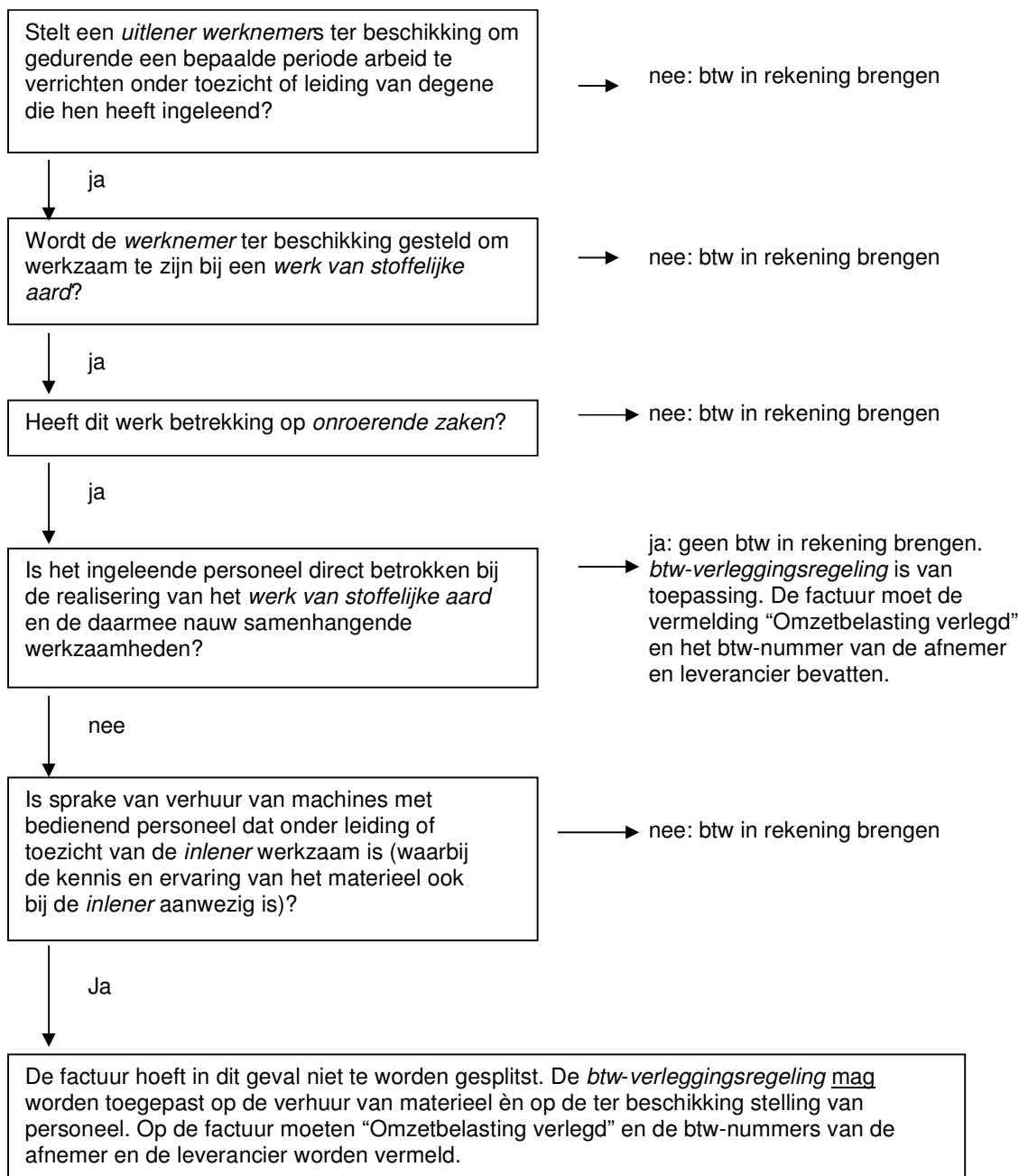
10.5 Enkele overige risico's

- Indien de *btw-verleggingsregeling* ten onrechte wordt toegepast door de *onderaannemer/uitlener* en de *aannemer/inlener* draagt deze btw af, dan zal de Belastingdienst dit over het algemeen accepteren indien te goeder trouw is gehandeld en men inderdaad gerede twijfel mocht koesteren.
- Wordt de *btw-verleggingsregeling* ten onrechte toegepast door de *onderaannemer/uitlener* en de *aannemer/inlener* draagt geen btw af, dan loopt de *onderaannemer/uitlener* het risico dat de verschuldigde btw bij haar wordt nageheven. De vraag is dan of de *onderaannemer/uitlener* deze btw dan alsnog aan de *aannemer/inlener* in rekening kan brengen (en betaald wordt).
- In het omgekeerde geval, namelijk dat de *onderaannemer/uitlener* btw in rekening brengt terwijl de *btw-verleggingsregeling* van toepassing is, dan loopt de *aannemer/inlener* het risico dat zij de aan haar in rekening gebrachte btw niet als te vorderen btw kan terugvragen via haar btw-aangifte (ten onrechte in rekening gebrachte btw is immers niet aftrekbaar/terugvorderbaar).

10.6 Beslissingsschema: toepassing btw-verleggingsregeling bij aanneming van werk

10.7 Beslissingsschema: toepassing btw-verleggingsregeling bij uitlenen van personeel*

* Indien sprake is van *inlening* van personeel dan is de *inlener* altijd hoofdelijk aansprakelijk voor de btw die de *uitlener* van de arbeidskrachten verschuldigd is over het *uitlenen* van personeel (dus ook als de *btw-verleggingsregeling* niet van toepassing is). Advies voor *inlener* indien *btw-verleggingsregeling* niet van toepassing is: storten op de *G-rekening* van de *uitlener*.

11. BEGRIPPEN EN DEFINITIES

A1-verklaring: dit is een internationale detacheringverklaring waarin staat dat de *werknemer* die tijdelijk in het buitenland werkt, voor die werkzaamheden ook in zijn woonland is verzekerd voor de sociale verzekeringen. Hierin staat onder meer de termijn waarvoor deze afspraak geldt en de plaats waar de *werknemer* gaat werken. Nadere informatie is te verkrijgen bij de Sociale verzekeringsbank, afdeling Internationale Detachering (020-6565277) of www.svb.nl. De *A1-verklaring* is de nieuwe versie van de E101-verklaring, ingevoerd na het in werking treden van de nieuwe Europese regels voor de sociale verzekeringen Verordening (EG) nr. 883/2004. Behalve voor de landen in de EU, de EER en Zwitserland, heeft Nederland ook socialeverzekeringsverdragen gesloten met een aantal landen buiten de EU, de EER en Zwitserland. Dit zijn momenteel: Australië, Bosnië-Herzegovina, Canada, Canada-Quebec, Chili, Egypte, India, Israël, Japan, Kaapverdië, Kanaaleilanden, Macedonië, Marokko, Montenegro, Nieuw-Zeeland, Servië, Tunesië, Turkije, Uruguay, Verenigde Staten, Zuid-Korea.

Aanneming (aannemer) in de zin van de ketenaansprakelijkheid: degene die zich jegens een ander, de opdrachtgever, verbindt om buiten *dienstbetrekking* een *werk van stoffelijke aard* uit te voeren tegen een bepaalde prijs.

Aannemer in de zin van de btw-verleggingsregeling: degene die voor een opdrachtgever, anders dan in het kader van een *dienstbetrekking*, tegen betaling een *werk van stoffelijke aard* uitvoert dat betrekking heeft op *onroerende zaken*. Een *aannemer* is ook degene die normaal gesproken werkzaamheden met betrekking tot *onroerende zaken* uitvoert, maar deze geheel uitbesteedt, of normaal gesproken de centrale leiding over, en het toezicht op, het tot stand brengen van bouwwerken heeft (zie ook *eigenbouwer*).

Arbeidsovereenkomst: een overeenkomst waarbij de *werknemer* zich verbindt in dienst van de werkgever tegen loon gedurende een zekere tijd arbeid te verrichten. Kenmerken:

1. de *werknemer* moet persoonlijk arbeid verrichten;
2. de werkgever is verplicht loon te betalen;
3. tussen werkgever en *werknemer* bestaat een gezagsverhouding.

(Btw-)verleggingsregeling: deze houdt in dat bij *onderaanneming* en *uitlening* van personeel de heffing van btw wordt verlegd (de *onderaannemer* of de *uitlener*) naar degene die de prestatie afneemt (*aannemer* of de *inlener*).

DGA: de directeur-groot aandeelhouder van een BV of NV, die als enige *werknemer* voor zijn vennootschap werkzaam is. Veelal is de DGA niet verzekerd voor de werknemersverzekeringen. Voor de overige *loonheffingen* is zijn vennootschap wel *inhoudingsplichtig*. Hij moet wel over een geldige *VAR-DGA* beschikken om te voorkomen dat hij geacht wordt *werknemer* te zijn van de *aannemer/inlener*.

Dienstbetrekking: hiervan is in ieder geval sprake als er een *arbeidsovereenkomst* is gesloten.

Doorlening (doorlener): iemand die *werknemers* inleent van een derde en vervolgens weer uitleent aan een *inlener*.

Eigenbouwer: is degene die zonder opdracht van een opdrachtgever in de normale uitoefening van zijn bedrijf (!) een *werk van stoffelijke aard* (voor de btw: op het gebied van *onroerende zaken*) uitvoert. De *eigenbouwer* wordt als *aannemer* aangemerkt. Overigens hoeft de *eigenbouwer* zelf het werk niet feitelijk uit te voeren, voldoende is ook indien hij de algehele leiding heeft bij het tot stand brengen van werken. Een woningcorporatie kan, mits aan bovenstaande voorwaarden wordt voldaan, dus als *eigenbouwer* worden aangemerkt. Een projectontwikkelaar is veelal *eigenbouwer*.

Fictieve dienstbetrekking: wie (bijvoorbeeld) op grond van een overeenkomst tot *aanneming* van werk persoonlijk een bepaald werk tot stand brengt staat in *fictieve dienstbetrekking* tot de opdrachtgever. Let op: er bestaan meer vormen van *fictieve dienstbetrekkingen*!

G-rekening: een geblokkeerde rekening waarop de *inlener/ aannemer* de bedragen aan *loonheffingen* en btw, die als gevolg van de *inlening/aanneming* door de *uitlener/ onderaannemer* betaald moeten worden, kan storten om zichzelf tot het bedrag van die stortingen te vrijwaren.

Identiteitsbewijs: als *identiteitsbewijs* bij indiensttreding kan gelden:

- Een paspoort van een land van de EU/EER;
- Overige nationale paspoorten met een door de Vreemdelingendienst aangetekende verblijfsvergunning;
- Een vluchtelingenpaspoort;
- Een vreemdelingenpaspoort;
- Een diplomatiek paspoort;
- Een Nederlandse/Europese *identiteitskaart*;
- Een verblijfsvergunning van de Vreemdelingendienst;

Identiteitscontrole: iedere *werknemer* moet een geldig *identiteitsbewijs* bij zich hebben. De *inhoudingsplichtige* moet een deugdelijke kopie maken. Hieruit moet duidelijk de aard en het nummer van het bewijs blijken. Deze kopie moet worden bewaard bij de loonadministratie tot 5 jaar na het einde van het kalenderjaar waarin de *dienstbetrekking* is geëindigd. Voor vreemdelingen geldt dit ook voor de verblijfs- en werkvergunningen. Van paspoorten en vergunningen moeten *alle* pagina's waarop informatie staat worden gekopieerd. De foto moet op de kopie helder en duidelijk zijn.

Identiteitskaart: dit is een *identiteitsbewijs* waarmee vooralsnog in de meeste landen van Europa kan worden gereisd. *Identiteitskaarten* met een uitgiftedatum vanaf 20 januari 2014 kwalificeren niet meer als officieel reisdocument. Buiten Europa is in ieder geval een paspoort nodig. Bij het identificeren moet van de voor- en achterkant een kopie worden gemaakt.

Identificatieplicht: geldt alleen voor *werknemers* die loon genieten uit tegenwoordige *dienstbetrekking*. Bij ingeleend personeel of personeel dat via *onderaanneming* werkt, geldt de *identificatieplicht* niet alleen voor de *uitlener* en de *onderaannemer*, maar ook voor degene bij wie de werkzaamheden feitelijk worden uitgevoerd. De *inlener/aannemer* mag echter geen volledige kopie van het *identiteitsbewijs* maken.

Inhoudingsplichtige: bij een echte *dienstbetrekking* is de werkgever de *inhoudingsplichtige* voor de *loonheffingen*, bij een *fictieve dienstbetrekking* op basis van *aanneming* van werk is de aanbesteder (de opdrachtgever) de *inhoudingsplichtige* voor de *loonheffingen*.

Inlenersaansprakelijkheid: aansprakelijkheid voor onbetaald gebleven *loonheffingen* en btw bij de *uitlener* of *doorlener*.

Inlening (inlener) in de zin van de inlenersaansprakelijkheid: hiervan is sprake als de werkzaamheden in opdracht van de *inlener* worden uitgevoerd en er wordt gewerkt onder leiding en toezicht van de *inlener*.

Inlening (uitlening eigenlijk) in de zin van de btw-verleggingsregeling: hiervan is sprake als een *werknemer* ter beschikking wordt gesteld van een derde – de *inlener* – om werkzaam te zijn bij een *werk van stoffelijke aard* dat betrekking heeft op *onroerende zaken*. Hierbij blijft de *dienstbetrekking* van de uitgeleende *werknemer* tot zijn *inhoudingsplichtige* (de werkgever) bestaan.

Ketenaansprakelijkheid: aansprakelijkheid voor onbetaald gebleven *loonheffingen* en inlenersaansprakelijkheidschulden in de keten (naar beneden) van *aannemers*, *onderaannemers*, *doorleners* en *uitleners*.

Loonheffingen: loonbelasting, premies volksverzekeringen, premies werknemersverzekeringen en inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet.

Normale bedrijfsuitoefening: alleen kijken naar wat binnen het *bedrijf* gebruikelijk is, niet naar wat het *bedrijf* zou kunnen voortbrengen.

Onderaanneming (onderaannemer) in de zin van de ketenaansprakelijkheid: degene die zich jegens een *aannemer* verbindt om buiten *dienstbetrekking* een *werk van stoffelijke aard* uit te voeren tegen een te betalen prijs.

Onderaanneming in de zin van de btw-verleggingsregeling: degene die voor een *aannemer*, anders dan in het kader van een *dienstbetrekking*, tegen betaling een *werk van stoffelijke aard* uitvoert dat betrekking heeft op *onroerende zaken*.

Onderneming cq bedrijf: hiervan is sprake als er sprake is van een organisatie van kapitaal en arbeid waarmee in een min of meer duurzaam streven aan het economisch verkeer wordt deelgenomen met het doel in de daarin levende behoefte te voorzien. Als bijvoorbeeld de overheid “als overheid” optreedt, dan is geen sprake van een *bedrijf*. Als de overheid wel bedrijfsmatig handelt, zoals energiebedrijven, gemeentelijke grondbedrijven, woningcorporaties, e.d., dan kan wel sprake van een *bedrijf* (hierop zijn soms specifieke regelingen van toepassing).

Onroerende zaken (goederen): dit is een goed dat vast met de grond is verbonden zodat het niet gemakkelijk is te demonteren en te verplaatsen (hoeft dus niet onlosmakelijk met de grond verbonden te zijn). Prefabgebouwen werden om die reden al eens als onroerend bestempeld in jurisprudentie.

Regieovereenkomst: dit is een aannemingsovereenkomst waarin is afgesproken dat wordt afgerekend op basis van gewerkte uren en verwerkte materialen. Bij *regieovereenkomsten* wordt niet een bepaalde prijs afgesproken (wel een te betalen prijs).

Uitlening (uitlener) in de zin van de inleningsaansprakelijkheid: iemand die een *werknemer* ter beschikking stelt van een derde – de *inlener* – om onder diens leiding en toezicht werkzaamheden te verrichten. Hierbij blijft de *dienstbetrekking* van de uitgeleende *werknemer* tot zijn *inhoudingsplichtige* (de *uitlener*) bestaan.

VAR (Verklaring Arbeidsrelatie): met deze verklaring weten de opdrachtnemer en opdrachtgever of de Belastingdienst de *onderaannemer/uitlener* als zelfstandige ondernemer beschouwt en of de opdrachtgever wel of geen *loonheffingen* moet inhouden en afdragen (*VAR-winst* uit onderneming (*VAR-WUO*) of *VAR* voor rekening en risico vennootschap (beter bekend als *VAR-DGA*)).

Verwijtbaarheid: hierbij moet sprake zijn van een niet voorzienbare calamiteit, zoals bijvoorbeeld bij faillissement van een grote opdrachtgever. De *aannemer* handelt ook verwijtbaar als hij zorgvuldig heeft gehandeld, maar van wie de *onderaannemer* verwijtbaar handelt.

Vreemdelingen: Kroaten en personen met een niet-EER/Zwitserse nationaliteit.

Werk van stoffelijke aard: hiervan is in beginsel sprake als er een tastbaar product ontstaat. Daaronder valt niet het werk dat voornamelijk een intellectueel karakter heeft. Voorbeelden van *werk van stoffelijke aard:* bouwwerken, aanleg van wegen, waterstaatwerken, bouwen van huizen, bestratingen en het leggen van leidingen, het schoonmaken van sloten en kanalen, het onderhoud van huizen en gebouwen, verrichten van schoonmaakwerkzaamheden, het slopen of afbreken van werken, herstelwerkzaamheden van allerlei aard, het verrichten van typewerk. Eigenlijk vallen alleen werkzaamheden van geestelijke of intellectuele aard hier niet onder.

Werknemer: dit is degene die in (*fictieve*) *dienstbetrekking* staat tot een *inhoudingsplichtige*.

WKA: de wet- en regelgeving die de *aansprakelijkheid* voor de *loonheffingen* en btw regelt die geldt bij *aanneming/onderaanneming* en *inlening* van personeel.

Zelfstandige zonder personeel (ZZP-er): deze is geen *loonheffingen* verschuldigd omdat hij geen *inhoudingsplichtige* voor de *loonheffingen* is. Hij moet wel over een geldige *VAR-WUO* beschikken om te voorkomen dat hij geacht wordt *werknemer* te zijn van de *aannemer*.